

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

ÎNALȚUL CUGET

două momente disjuncte — Plenara C.C. al P.C.R. și Sesiunea Marii Adunări Naționale — inscriu în perimetrul actualității imediate, ca și în perspectivă, o largă problematică de natură economică, politică și socială, vizând pe mai departe însăși perfecționarea societății noastre contemporane, mersul ei sigur, vișoros și echilibrat înainte, așa cum programatic s-a hotărât la Congresul al XII-lea al partidului. Cuvântarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta plenară deschide dealfel suficiente orizonturi asupra multor aspecte ale realității de fapt și ne prilejuiește tot atâtea momente de reflecție asupra unor probleme de fond care stau în permanență în atenția partidului și statului, a întregii societăți. Ordinea de zi a plenarei este edificatoare în acest sens.

În contextul sărbătoririi a șazecei de ani de la fâurirea partidului, o semnificație aparte o dobândește prezentarea raportului cu privire la efectul, compoziția și structura acestuia, raport care, în esența sa, ne definește și ne explică la ora actuală în tot ceea ce sintem și vom fi. Cifrele date ar putea fi numite o porție de spirit. O porție care, inclinand spre cea majoritate a aspirațiilor și eforturilor fundamentale de construcție socială, multilaterală a poporului — numărul membrilor de partid prezentând 29,50 la sută din populația activă a țării — ilustrează, așa cum se sublinia în plenară, marea forță, marea prestigiu și influența uriașă de care se bucură partidul în rândurile tuturor categoriilor de oameni, unitatea indisolubilă a întregii națiuni în jurul partidului, în jurul secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Partidul în îndelungată și eroică sa existență a acumulat o vastă experiență politică internă și internațională, el a exprimat și exprimă interesele fundamentale ale țării, gândirea și practica sa revoluționară stau la baza celor mai mari înfrupturi din întreaga noastră istorie. Deschis, în anii din urmă, celor mai profunde înnoiri, în raport cu tradițiile și condițiile înseși ale țării și poporului, cu cerințele de progres și civilizație precum și cu posibilitățile de înfruptare rapidă și echilibrată în același timp a sarcinilor și obiectivelor istorice asumate, partidul ne-a plasat și ne plasează azi pe orbita unei noi calități a muncii și vieții, a unei noi

calități a gândirii și comportamentului moral, politic și profesional, corespunzător noii etape de evoluție în care ne aflăm. **Partidul, ca orice organism viu, ca orice organism politic, a suferit și suferă transformări. El trebuie să se transforme în raport cu schimbările care au loc în societate, sublinia, în cuvântarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu.** Este aici o întreagă definiție ideologică și politică, o cuprinzătoare și esențială orientare cu privire la concepția despre partid și rolul său în societate, în toate domeniile de activitate. Și este și o definiție a rolului comuniștilor, totodată, a prezenței și muncii lor, definiție pe care de fapt o mai desprindem și din alte cuvântări, și care are, evident, o tangență intimă cu însăși ideea de creație, în înțelesul ei larg, social, dar și artistic și moral. O nouă etapă ridică evident noi probleme și, din perspectiva rezolvării acestora, apare cu claritate că știința conducerii și a muncii în societate, și pentru societate, pentru popor, beneficiază de unul din cele mai înalte și mai înțelepte cugete revoluționare cîte se află în contemporaneitate.

O răsfîrîngere a acestui cuget, în dinamica sa esențială, se află de fapt la baza tuturor demersurilor noastre politice interne și internaționale. România, se știe, își aduce o pretioasă contribuție la instaurarea unui climat de destindere și pace între popoare, a unui nou tip de relații care să guverneze în lume și să respecte principiile sacre ale independenței și suveranității, ale progresului și civilizației. Contribuția esențială în elaborarea și promovarea unei asemenea politici o are, după cum în mod unanim se cunoaște, președintele nostru, secretarul general al partidului. Expresia cea mai recentă în acest sens — și în același timp dovada, mărturia de spirit și consecvență a care România înțelege situația actuală din lume și își reafirmă principiile sale — o reprezintă hotărîrea plenarei cu privire la politica internațională a partidului și statului nostru. Viața a confirmat și continuă să confirme justetea acestei politici în spiritul căreia, așa cum se spune în acest document, România va fi și de acum înainte o prezență vie, constructivă în lume, aducîndu-și o reală contribuție la salvaguardarea păcii și înțelegerii, a concilierii pe multiple planuri între țări și popoare. Ceea ce, de bună seamă, este un argument al vieții și al condiției înseși a umanității.

Luceafărul

FILE DE ISTORIE MUNCITOREASCĂ
FILE DE EPOPEE REVOLUȚIONARĂ

OMENEASCA PUTERE DE A ÎNCEPE MEREU (II)

...am stat în Galați pînă în 1925. Trebuia să ne organizăm, să ne obînuim și să rezistăm în ilegalitate. Eu răspundeam de „tehnicul” organizației de partid din zona Dunării de jos. Participam, deci, în mod direct, la organizarea activității P.C.R. pe baze ilegale. Cîteva luni am condus organizația județeană a U.T.C. Era un moment dificil; „cauzele” Comitetului județean Covurlui al U.T.C. și avuseser loc procesul de la Chișinău, cunoscut sub numele de „procesul U.T.C.-ului din Galați”. Eram pe punctul de a fi arestat și eu și, din dispoziția partidului, am trebuit să plec definitiv din Galați. Am venit la București împreună cu prietenul și tovarășul meu Costică Osanu. Am ajuns în strada Laborator 64, la unul Cristea pe care Costică îl cunoștea la Solca (acesta avea nume conspirativ Albanezu). Am spus parola, mi s-a răspuns, iar Albanezu ne-a ajutat să ne angajăm mai întâi. Eu m-am angajat la Gogu Zamfirescu (preparării piese avioane, azi Mecanică fină). După vreo trei săptămîni am fost dat afară pentru că m-am împrietinit prea repede cu ucenicul. I-am comunicat asta Albanezului. El ne-a spus că în dumineca următoare să fim la el la masă. Am mers, dar Cristea-Albanezu nu era singur. La el mai venise un om în virată cu nevastă și doi copii. Tot ce știu despre acel om se rezumă la faptul că era membru al C.C. al P.C.R. și secretar general al sindicatelor unitare. Îi chema Sain, așa ne-a spus. După ce am servit masa, Sain mi-a invitat în casă și mi-a zis, între patru ochi: „Te duci acolo și o iei de la zero, dar avem o casă acolo, pe strada Nicolae 33, cheia e sub prag, ai unde să te culci, să te speli, ai cană cu apă. Cu prietenăreasa nu discuti nimic. După trei zile, maximum, te mulți în altă parte”. I-am zis lui Sain că în Frahova nu plec singur, îl iau și pe Costică cu mine. Sain s-a pus nu, la început, dar după ce s-a gîndit cîteva minute a aprobat. Tot Sain mi-a spus că la sindicate și un ucenic, Burghelă, să încerc să mă împrietinesc cu el și prin el cu ceilalți băieți. I-am spus lui Costică Osanu despre cealaltă vorbă. Vroiam să merg cu el pentru că eram cunoscut la Galați. La prima întreprindere la care ne-am angajat am avut succes. N-am putut intra în vorbă cu muncitorii. Ne-am întors la București și i-am povestit ce-am pățit lui Sain. Sain ne-a zis să ne întorcem la Galați și să ne angajăm în fabrică, să căutăm un om, oameni mulți, pentru a fi greu de găsit, dar și pentru a cunoaște și a lua legătura cu oameni cîți mai mulți. M-am angajat la

Eugen Mihăescu

Continuare în pag. a 7-a

TINERETEĂ CLASICILOR

O sută de primăveri

JURNAL DE POET

Cu o sută de primăveri în urmă, în zilele alexilor cînd se afumau livezile și se deslega limba păneștii odată cu echinoxul cînd pornește plugul și se sfîșie sămînța înainte de-a lua drumul rodniceii, cînd se înconjurau casele în Transilvania cu clopoței și mireme fumegînd pe jar pentru a alunga iarna și a pregăti în fiecare vatră sălaş soarelei într-o casă umbră de albastru zare a muniilor într-unul dintre saele noastre milenare în leagănul picurat la lumina lămpii pravegherii a fost înfășat în scutece pruncul bălai nou născut din coapsa lui Iosif, fiul lui Natanal Goga de pe Tirnava Mică, bărbat cu școală înaltă șaguniană și din Aurelia invățătoare, fiica protopopului Bratu, femeie frumoasă și dăruită cu harul scrisului și al limbilor, sămînță de româncă de munte cu minte ageră și dirizente inimoasă.

Pruncul va crește în acest sat curat al tradițiilor noastre milenare în Rășinari, sat care alături de Săliștea Sibiului, Sibiel și alte cîteva vor însemna pentru lorgia vetre de cea mai autentică și păstrătoare românită din care se poate reface mereu buna rînduială a firii noastre milenare.

Ioan Alexandru

Continuare în pag. a 3-a

● În pagina a 3-a: ● Tineretea clasicilor: ● Octavian Goga ● „Cîmpeii dintr-un zăbuciu” de Mircea Popa ● „Bursier al statului român” de Ioan N. Vlad

Poezia lui Goga, sau între „jale” și „nădejde”

Termenii recurenți se pot urmări la orice poet și, în genere, la orice scriitor, conducînd la stabilirea motivei-cheie, a preferințelor, a obsesiei, a ideilor estetice, filosofice și uneori politice. Dar mai ales la marii poeți, și Octavian Goga se situează printre ei, metoda mi se pare că ne pune fără ocol pe drumul care merge spre inima operii. Ceea ce se observă la autorul Oltului este că lirica sa celebră un sincer și de aceea convingător patos idealului național și social al românilor din Transilvania dinaintea unirii cu țara, se cristalizază în jurul a două nuclee mai importante, bipolare, care desemnează două mari familii semantice, stînd sub semnul noțiunilor antitetice de Jale și nădejde. Sînt ipostaze fundamentale ce reflectă, pe de o parte, o realitate obiectivă a „plugarilor” și a „ciocănilor”, aliați în robie străină și visînd la ziua scuturării jugului milenar, pe de alta, una subiectivă, a poetului, care a vorbit cel mai adesea în numele alor săi, la persoana I plural, și mai puțin prin evidențierea propriei sale persoane. Tribun al unei colectivități, s-a confundat cu ea, a devenit exponentul ei, cum, după G. Coșbuc, dar mai viguros decît el, rar s-a mai întîmpilat vreunul poet, fără să se îndeparteze de țărîmurile poeziei.

Jalea lui Goga e a unei „lumi”, a unui „neam”, a unei „pătîmiri”, a unei suferințe străvechi, ce nu se măsoară decît cu istoria; „Vreame lungă cită jale / Scris-a-n sufletele noastre”. Sentimentul acesta e atît de adînc, incît poezia simte mereu nevoia accentuării pleonastice, a unui perimenon, cum ne învăță retoricile, de a natură specială, reluînd nu cuvîntul cu altă

Al. Săndulescu

Continuare în pag. a 6-a

Pledoaria pentru Unire

Octavian Goga a intrat în conștiința poporului român ca un mare poet al marilor idealuri naționale și sociale. Primul său volum de poezii a cucerit de cea toate sufragiile suflării românești. El reprezenta o năzuință generală, unanimă, istorică și vîna poetică, ceea ce scrie poetul între cele două războaie mondiale nu mai egaleză operele sale anterioare, Octavian Goga se expune judecării istoriei datorită sinuozităților sale ideologice, datorită gravelor erori politice care i-au umbrat ultima parte a vieții. Ne vom ocupa în continuare mai ales de acele scrieri în proză și oratorice ale lui Octavian Goga în care el a susținut consecvent idealurile sale de tinerete.

Red.

Ca și în cazul lui M. Eminescu sau al lui T. Arghezi, strălucirea și tumultul operei poetice a lui O. Goga au lăsat în umbră proza și dramaturgia poetului, deși atît una cit și cealaltă merita multă atenție și mai multă consideratie.

Vasile Netea

Continuare din pag. a 2-a

Eu vă spun

Eu vă spun:
Partidul
e un lucru ca toate lucrurile
dar mai ales ca piinea
și ca sarea pe masa țaranului
ca sapa și ca viața lui ca unealta
muncitorului
ca litera A pentru dascăl
ca piatra pentru munte
ca steaua răsărînd peste codri

Eu vă spun: Partidul
e un riu ca toate rîurile
dar mai cu seamă ca Oltul inundînd
casele oamenilor cu lumină
Ca Dunărea făcînd oamenii să înuiească
în valea ei

Eu vă spun: Partidul
e un cîntec în toate cîntecile
ca doina ca bocetul
ca imnul ca trilul ciocirilor
cum este cîntecul coloanei înfinitului
sau cîntecul valului
sau cîntecul universului
pe care-l aude numai poetul

Ștefan Dumitrescu

ESEU

Fantasticul, dimensiune a „prozei scurte” românești (VII)

așadar, dintr-o asemenea perspectivă — edificarea narativă a unui ev-mediu românesc — nuela Sărmanul Dionis detine o poziție aparte. Pentru iniția oară în proza românească asistăm la o tentativă de anvergură avînd drept țel recuperarea artistică a acestei misterioase lumi, învălăuită în aura unei străni mitologice, cum bine se știe, mediul ideal pentru circumscrierea spațial-temporală a demersului epic fantastic. Metamorfozarea studentului Dionis în călugărul Dan, a umilului anticar Ruben în malfelicul alchimist și astrolog Ruben, investirea Iașului de la 1400 cu atribuțiile unui oraș-cetate european de tip medieval (arhitectura, aspectul străzii, preocupările ezoterice-științifice ale învățătorilor, insituiturile de învățămînt, mentalitatea și comportamentul social al oamenilor etc.), în genere, tot ce ține de atmosfera timpului și a locului poartă pecetea unui ev-mediu românesc de o autenticitate artistică impresionantă. Cîci nu identificarea eventualelor anaclonisme ori inadvertoente interesează, ci, în exclusivitate, verosimilitatea artistică argumentată a convenției literare propuse. Suveran, spiritul creator își arogă drepturi absolute, așa incît ar fi semn de flagrantă alunecare în plasa criticismului celui mai meschin, dacă, să zicem, am manifestat rezerve de principiu față de figura expresiv-origianalului Ruben sau față de bizarul dar și atît de funcționalul (artistic) său laborator, fixat în descripții de o incînțătoare frumusețe imaginară: „Ușa se deschise și drept în fata lui Dan se lvi un om înalt, cu barba lungă și sură, cu fruntea mare, iar pe creștet avea un fes mic, asemenea iarnurcel fidovest. El întinse călugărului mina și-l duse-n odăie. În dulapuri vechi de lemn simplu erau cărți vechi legate în piele, crani de

oameni și păseri împăiate pe polite din părete, un pat și o masă pline cu pergamente și hîrtii, iar în atmosfera grea de mirosul substanțelor închise în fiole, făcea arunca o lumină tulbur, roșie, galbenă și somnorosă”. Nu începe discutiile, deci, că un asemenea gest recuperator de-a dreptul insolit și dezvăluie adevărată rațiune estetică raportîndu-ne la tema fantastică a navelor, pusă, dreptu, în slujba temei filozofice. Se pregătește, astfel, climatul epic cel mai propice, în vederea trecerii la cel de-al treilea (și cel mai fascinant) salt în „povestea” fantastică plămînită de magia visului. Grație amplitudii proces de substituere a „realității-realiitate” de către cea fantastică (aceasta situată, deocamdată, în ambianța imaginărilor ev-mediu românesc de la 1400 și aparținînd, deci, celei dintîi „povești” în vis a navelor), „realitatea” din urmă favorizează în chip plener punerea în valoare a „agentului” magico-astrologic detinut de savanția știință a învățătorului Ruben. Avem, astfel, revelația complexității de structură a perspectivei din care Eminescu „enuță” propriul său dialog cu condiția fantasticului, definită de practica literaturilor străine. Universalismul viziunii eminesciene asupra fantasticului beneficiază de o asemenea deschidere spre prototipurile eterne. La origine stă gestul inserării pe orbita respectivelor prototipuri cu de la sine putere, scriitorul venind la marea întîlnire, să spunem așa, cu propriile arme și bagaje. Un scurt popas asupra a ceea ce se întîmplă cu Dionis din momentul în care (întrupat în călugărul Dan), se inițiază în viziunea anticarului Ruben (întrupat, acesta, în magicianul Ruben), va arăta, „pe viu” cum anume stău lucrurile. Izbîtoare în acest nou moment al demersului narativ este puternica impresie de fantasticitate la carei cuvînt de ordine îl constituie ezoterismul de mare și subtilă extracție livresco-savantă. Pur și simplu, naratorul își invită cititorii la o autentică demonstrație de laborator, menită a dezvălui în întregime preparativele de dinaintea aventurii titaniene a lui Dionis. Semnificativ este fap-

Nicolae Ciobanu

Continuare în pag. a 7-a

ÎN MARGINEA TĂCERII

adevărul e că, în podgorie, drumul cel mai scurt pe care poți să ajungi și să le oprești într-un pînten al dealului, la Pietroasele, de pildă, coboară dinșpre nord. Sudul este o vale undeva în aburii lăptoși ai dimineții și este și o curbie unecori rețeză vertical de soarele care se înalță ca dintr-un ezan. O uzină de vapori trage parca semnale reci de argint printre pietre și iarba și pădurile se trezesc decodat ca împins de fuluri și păsări prin aer, răsulînd din a-dăncări, din greu, ca și cum toamal atunci, de la rădăcină, s-ar odihni și și-ar trage sufletul un om.

Totul trăiește într-o tăcere care umbliă și care-i pe aproape și pretutindeni, mereu, și care de fapt este într-o margine.

Drumul coboară, așadar, dinșpre nord și se netezește pe culmi ca într-o fisură de nori. Ceea ce se vede de acolo e o pulbere caldă,

REFLEX

aurie prin care, ca leucurii din cînd în cînd, pulsează hornuri și turle de casă, virturi de rouă și de copaci. Pînă ce totul se limpezește și scade treptat, revine la marea și înfășurarea unui templu în care, peste ruinele zăpezii încă albind, se oficiază un ritual cu miș și miș de oglinzi din care picură-adînci roșiri crude de umbră și de lumini. Și podgoria, paradoxal, în loc să coboare, urcă și mai mult către nord.

și mai ales între felul acesta de a li al oamenilor care se trezesc și o nouă întîmplare sau o nouă zi către primăvară și drumurile care, invers, coboară și nu se mai opresc. La răsplîntii de pași calde de fum sulic-nect spre păduri, suinduc decît cu ele. Ca niște sărbători ale grădinilor, ele sînt lăstate de obicei în seama bătrînilor și a copiilor. Cîteva zile și nopți ele inchiupie niște lungi și tremurătoare coloane prin care, dacă privești, satul ia înfășurarea unui templu în care, peste ruinele zăpezii încă albind, se oficiază un ritual cu miș și miș de oglinzi din care picură-adînci roșiri crude de umbră și de lumini. Și podgoria, paradoxal, în loc să coboare, urcă și mai mult către nord.

A. I. Zăinescu

● ÎN PAGINILE 4-5: „CIND AU NIMERIT ORBII BRĂILA. FRAGMENTE DE ROMAN DE FĂNUȘ NEAGU

OPINII DESPRE:

„MANIFEST PENTRU SĂNĂTATEA PĂMÎNTULUI”

Portretul poetului

În masivul său volum de poezie Adrian Păunescu scrucează, cu ochi lucid și sentimentale todată, al unui romantic contemporan, planeta, care nu-i acordă doar șansa de a fi găzduită pământului...

(chiar și atunci când unele nu au cristalizat în expresii antologice) și acesta este sentimentul permanenței, al apartenenței la o istorie, la o matcă spirituală inconfundabilă.

peam aceste versuri / Orbeam". Fluierul pe care cîntă a mai fost purtat pînă la buze și de alți poezii de dinaintea sa, de la autorul anonim al inestimabilelor folclorice pînă la Eminescu...

Nicolae Dragoș

Starea de sănătate

Cînd Adrian Păunescu a pornit mîtoace și a început compania de a „chimba rosturile și rostirea „cuvîntelor potabile” sau în esență liter, nescut geizer de metafore a mîrturisit franc că năsture ambiția să devină primul poet al neamului...

Maniștă izvorăște dintr-o constelație și atitudine revoluționară. Manifestul său este un program pentru o radicală intervenție chirurgicală (nu numai estetică), chiar pe corul planetei Pămînt, prinsă în ghiarele lipsei acute de rațiune...

Nikolaus Berwanger

CARTEA DE DEBUT

EXERCIȚII NARATIVE

În cartea sa de debut, Ion Prigoreanu însușește o gamă de narațiuni, ale căror subiecte sînt luate din lumea satului de ieri și de azi. Sînt folosite o serie de conflicte consacrate de literatura noastră rurală...

ori aburi otrăvitori, fără să se izbească istovii de dig și de gard, sau, dacă ar fi pătruns, fără să cadă silete în șanțul adînc, săpat la rădăcina gardului...

Textul care ocupă mai mult de două treimi din volum și în care, după toate aparențele autorul și-a pus multe speranțe, este povestea Rănilor pămîntului. Naratorul este un copil de la țară, care își reamintea o serie de episoade nu inedite, dar avînd din cînd în cînd unele nuanțe străduțoare...

Voicu Bugariu

*) Ioan Prigoreanu: „Rănilor pămîntului”. Povestiri, Editura „Cartea Românească”, 1980.

Pledoaria pentru Unire

Urmare din pag. I

Aniversarea centenarului poetului ne oferă excelentul prilej de a ne opri în mod analitic îndobîzindu-ne asupra scrierilor sale în proză, asupra ziaristicii, memorialisticii, evocărilor, discursurilor și conferințelor sale. Goga fiind unul din cei mai mari scriitori și oratori români...

Scierile în proză ale poetului reprezintă un evanțiu dintre cele mai largi și mai variate, ele fiind în mod deosebit specie cultivate de publicisti. Pe primul plan, ca și la Eminescu, se situează articolele politice, Goga fiind, alături de George Barițiu, Ion Slavici, Aurel Murșianu, cel mai fecund dintre publiciștii ardeleni...

și deviatorii timpului, ea avînd să continue și în anii următori unitii. Din articolele publicate în această perioadă s-a încheiat volumul **Însemnările unui trecător** (Arad, 1911) care a adus poetului faima de cel mai vibrant polemist și pamfletar al Ardealului (vezi pamfletele **Un fals Caragiale** (Vasile Mărgăra) și **A murit un om** (Ion Slavici)).

La un diapazon și mai înalt avea să se ridice fraza sa în anii 1914-1916 cînd, stabilit la București, Goga va cere cu un patos nintrecut artă în poezie (vezi volumul **Însemnări**), iar în 1917 cit și prin proză și elocință intrarea României în primul război mondial. So și-a făcut de răspundere ai vechii Români, neavînd asigurare pînă în 1916 condițiile necesare realizării idealului național, au tergiversat, la adăpostul „neutralității”, mai bine de doi ani luarea hotărîrii izbăvitoare...

În această culegere Goga a cuprins nu numai articolele publicate în presa din Capitală ci toată scrierile sale de mare interes, discursurile, articolele de Barbu Delavrancea, Take Ionescu, Nicolae Iorga, la marile tribune din București, Iași, Galați, Turnu Severin.

În 1935 s-a inaugurat la București monumentul ridicat în amintirea lui M. Kogălniceanu. Evenimentul a fost salutat în unele forțe confederale la Radio, prin articole de presă și printr-o înalțătoare ceremonie la pîciorărele statuii. Printre cei care au vorbit la Radio în ziua de 6 februarie, a fost și Octavian Goga. Nimeni n-a găsit pentru marile revoluționari luptători unistoc ca caracteristică mai justificată și mai convingătoare...

Portretele istorice și literare zugrăvite de publiciștii și oratorul Octavian Goga, ca și ale lui N. Iorga din „Oameni cari au fost”, reprezintă una din cele mai strălucite realizări ale portretisticii și memorialisticii românești. Poetul, prin finețea, duioșia și măiestria lui, reconstituie o fizionomie și o psihologie sub care, în toată războia sa, vor putea rămîne de-a pururi sub cupola eternității.

ai mult deșit despre viața patriei în care trăiește, responsabilitatea ce și-a asumat-o poetul Adrian Păunescu se extinde cu dezvoltarea asupra continentelor și chiar a planetei, înclinînd însuși soarele datoritor de timp la vîrșele și grîița față de existența lumii periclitată. În finea acestui portret este un dor nebulos de ferice al întregii umanități.

nav și fără martori, și fără procurori. / Doar stăpînit de milă, de groază și iubire, / Pentru că nu-mi îngădui să cred că ai să mori, / Te chem în judecată sub stela, omene! Nici suprarealismul n-au avut cîtează sau închipuirea de a chema omenirea în judecată, dar poza de judecător cu depline puteri pămîntei îi stă cum nu se poate mai bine lui Adrian Păunescu. Comparabil cu Goga sau Cotruș, Adrian Păunescu exaltă relația secretă dintre omul de noi și pămîntul țării sale...

armonie a sălbătăciei spontane / Mă simt ca o țevă de tun presată-ntr-o două icone". Statutul imaginar al poetului este unul paradoxal, de stihie a logosului; el nu lasă nimic nealini, nimic nenumit, nimic necîntat. El cîntă omul, pămîntul, patria, adevărul, credința și doctele ei, provincia, orașul, trecut și marea, forță și bule de grui, zeii tutelari, ochii și trupul de trestie gânditoare, lacrimile, casa de timp, regenerarea, soldatul, istoria, focul, răcoala, blîndețea, marea, dinștea, contopirea cu natura, dăruirea, viața invincibilă, sămîna, reinvierea, el năsture în cântul unei iubiri mîlțieră, poezie să rămîna ca o mîrturie a bunătății eterne.

De la fluturi pînă la steaua îndepărtată, poetul se simte nu numai atârnat, dar ales să sondeze misterul care sporește viața cu frumusețea ei și în egală măsură să descopere și să supună unui test necrutător, cu armele sale specifice, elementele morții și stîngerii. Niciuna dintre țările sociale sau biologice nu trebuie să scape acestui concept; dispariția zimbriilor din Hateg este un fapt cu o semnificație la fel de gravă ca și realitatea că „Otravă ne urcă încet în cîmp / O pasă și o respiră cu viață cu tot, / Ce cîmpul de bolnave corute nădăge / Berbecii de fosfor face miel de azot... / Pe turnele noastre cu lîmă plăvălit / Le-a prins condamnarea absurdului veac, / Bolnavă ne ești, astăzi, din nou, Mioriță, / De boala chimiei cea fără de leac". Totul elegiac se schimbă adesea brusc într-unul de mare forță, așa cum se vede în **Monologul băluc conservatorilor**. Numai nămud tot ce e de numit, poate poetul ajunge la imaginea despre sine, ca fiind, cu întreaga sa ființă, un **lucifer incurabil**. Cel care a spus atât de multe lucruri despre viața modernă și pericolele ce o amenință își încheie **Manifestul pentru sănătatea pămîntului** cu sugestivă și shakespeariană apariție a **Heroldului** care taie. Acesta este absolut unică în lirica noastră este, cum ar fi spus Lucian Blaga, o boală învinsă.

Gheorghe Pituț

P.S. În articolul din numărul trecut rog a se citi lirica lui Ion Gheorghe în loc de Imita...

Octavian Goga

Crimpele dintr-un zbucium

despre viața par-ticulară a poetu-lui „pătimirii noastre”, știm încă puține lucruri sau în ori ce caz răzlețe. Iubirea sale adolescenține, precum Lenita Cernea de la Brașov, căreia i-a închinat câteva versuri de tinerțe, Marloara Doge, o tânără și frumoasă pianistă pe care Goga a cunoscut-o în excursia de la Ghiroce a studenților români din 1904 și a căreia fotografie apare în „Lucaefărul”, lasă urme mai mult sau mai puțin semnificative în viața sa; la fel și episodul cu invățătoarea Aurelia Rusu din comuna Bontăneț (Maramureș), căreia i s-a acordat în ultimul timp o importanță exagerată de unii comentarii (Victor Iliesiu, O etapă necunoscută a vieții și opere-lui Octavian Goga, în „Limbă și literatură”, vol. XVII, 1968, p. 133-136), fiind considerată inspira-toarea poeziei „Dăseală”. Un alt episod sentimental, cu urmări, de dăta aceasta vizibile în planul creației este acela descriș de Oct. C. Tăslăuanu în volumul său Octavian Goga. Amintiri, (1936), vizind întâlnirile dintre tânărul poet și Adelina Maior (A. O. Maior), pe care o cunoaște la Sibiu — Râșinari în compania lui Lili Vicenț și a cărei delicatețe sufletească îl robește pentru o clipă. Mai multe poezii publicate în anii 1903-1904 se re-simt de pe urma acestei întâlniri, cu atât mai intere-santă cu cât ea declanșează debutul literar al poeziei A.O. Maior în co-lonele „Lucaefărului”, deschizându-i calea spre o frumoasă carieră literară afirmată plenar în anul imediat următor când ea devine soția lui Oct. C. Tăslăuanu. Știm apoi că poetul se căsătorește în 1906 cu Hortensia Cosma,

sora mai mică a pianistei Lucia Cosma și fiică a im-portantului om politic transilvănean, Partenie Cosma, director al băncii „Albina” din Sibiu. Nași i-au fost poezii Alexandru Vlahuță și soția sa Alexan-drina, iar evenimentul i-a inspirat poetului frumoasele poezii O rază și Car-men. Dar căsătoria n-a fost, se pare, prea fericită. Buna și blînda Tani nu era su-fletul care să țină încușcat temperamentul viforos al poetului, care decretă sen-tențios: „El nu-i canar de colivie, / Nici ciine paznic de ogradă, / Nici cal de ham, bun de corvoadă, / Nici vultur de menajerie...” (Poetul).

A găsit acest reazim su-fletec în firea autoritară și dornică să domine a Ve-turiei Tristeanu (Sebeș Alba, 1883 — Ciucea, 15 iunie 1979), supranumită pe atunci „Privighetoarea Ardealului” pentru glasul frumos cu care se făcea remarcată la întrunirile publice și private ale in-telectualității ardelen. Această întâlnire a început să marcheze tot mai mult viața poetului, care e robit de farmecul gingaș al cin-tăreței, de prezența ei in-telectuală de notorietate. Sărbătorile de iarnă din 1910 le petrec împreună, la București, pe str. Po-lonă nr. 77, căci din această perioadă datează primele scrisori ce i-au fost adreseate de poet și și care ni s-au păstrat, ce-lle din închisoarea de la Seughed. Relațiile se ad-âncesc pe parcursul anilor neutralității și ai pri-mului război mondial (Vlahu-țu îl scria în februarie 1912, puțin înșinuat, la rubrica nouă: „Apoi, na, ce să mai zici? ! A venit... cine crezi tu? apoi mă rog a venit cîntăreața în din do-sul Asociațiunii...”), cînd Veturia Triteanu (căsăto-rită cu protopopul Tritea-

pentru mine nu se traq din valurile murdare care încintă pe alții.

Pentru mulțumirea cea mare, care dă un punct de sprijin și începe-o perioadă de calm pentru viața mea agitată, tu știi ce-mi trebuie. Așa a vrut destinul, eu îl urmez, alt drum nu găsesc. Dacă nu l-as urma, ar fi în fața mea neantul. Desigur, Dufo, acolo în departura ta, care cred că se desfoară în singurătate, desigur îi-ai mai repetat și tu întrebările... La ce rezultat ai ajuns acum, cînd nu ești linăd mine, cînd cîlepele sînt mai rezumative, și mîntea se poate apropia de ele cu linștea crudă a singurătății? Vezi și tu ca mine, că pentru noi nu mai este o întoarcere, vezi și tu, că din fințele noastre toate s-au unit și s-au confundat, că din încru-cisarea asta s-a născut parăc un suflet și-un trup nou — unul singur... și ca de-aici nu se mai poate desătușa nimic, fiindcă orice atîngere ar distruge acest tot încheqat într-o unitate? Vezi și tu așa? Ceretează-te, ascultă-ți toațe ecourile... Dufo, vînta noastră de-aici încolo are nevoie de armohi mari... Sînt în singurătatea mea, mai desătușit ca orînd, — sînt parăc un început de amurg, o oboșeală prin care de obicei se anunță... vînta... Într-o astfel de stare eu mă gîndesc la un colțor adăpostit unde tre-buie să-mi pregădesc acordul cu eternitatea într-o atmosferă de seninătate... Mi-o dai?

ca de obicei la masa de lingă patul nostru. La masa asta ti-am scris azi noaptea, scrioarea enata, pe care-ai primit-o înainte a acestor rînduri. Atenează expresiile din ea, dar reține, te rog, înțelesul de care as dori să te pătrunzi. Ce s-ți spun? Sînt trist, sînt mîhnit... Am impresia că viața e rea cu mine, că mă dăsmă-nesc... Dufo, așa de liniștit și vorbesc acum, cînd îți spun că sînt o mare oboșeală în a mai lupta și că sînt așa de dornic de un colțor de pace, Primeste tu drumul pe care î-l arăt eu? Rețetele, te rog ce-am scris ieri și răspunde-mi imediat.

Eu îți voi scrie zilnic, după ce voi primi vîntea unde te-ai așezat. Din cînd în cînd voi trimite scrioarea prin curierul italian al generalului Ferizo, ca s-o primești mai repede... Sînt însă cam amarit, că pînă astăzi a 12-a zi de despăr-țire, n-am primit nici o veste... De ce n-ai tele-grafiat? Nu uita adresa: Pasajul imobiliilor, (Piața Teatrului Național), Scara A, et. II... Draqa mea necesită... Sînt trist, am cetit astăzi din nou carnetul nostru, mîntea mă duc la Steriada să-mi aduc cutia. Voi desface scriorile și te voi retrăi... În tren te-am visat... În patul tău somnul vine greu. Mă gîndesc așa de intens, string dinții și-mi ținesc lacrimile din ochi... Parcă o boală grea am în vine... mă doare, singurătatea îmi strînge capul ca un cerc de fier. Nu știu cum poți putea suporta ultima noastră despărțire... Îmi hai capul... trebuie să așesc o soluție... Scrie-mi tu ce mai faci, scrie-mi frumos, liniștitor, cum ai învățat la mine... cu cine

Mă gîndesc acum, aducîndu-mi aminte de cite ti-am scris... că nu-ți aduc nici o minăiere deosebită scriorile mele, că nu alegi din ele decât accente pozitive și prea puțin sen-tință... Nu pot da decît ce am, și tot ce am acum e tristetea fără început și fără sfîrșit, haina pe care o îmbracă sufletul meu de cite ori rămîne singur și sineer... Sîri n-am nimic să-ți dau. Mama ta e sînu-toasă, copii Nori sînt mai bine, Ion soferul mă părăsește mîntea. Dimineața pleacă Esca cu sim-phonul la Paris... îi voi da o scrioarea s-o pue în cutie la Milano. Tînta expediat o scrioare prin curierul italian și colecția Remasterii pe două săptămîni. Scrie-mi cînd te primești.

Arăcui material? ai avut? Ce faci toată ziua? Cu sînt nerros acum, cu toată linștea care mi-am impus-o la începutul scrio-rii.

azi e noi seara, trei săptămîni de la ultima noastră vîntea... O îți mîntea și tu te rog cîntăra clipe — dă scrioarea asta la o parte — reamî-nteste-ți tot ce-a fost în noaptea aceia. Și tot ce ne-am jurat atunci. Nu nu mai pot scrie acum. Pîmîți te rog o lacrimă pentru Tavi

I. Duminecă Sept. 1919 Dufo, Sînt mîndru de tine și de mine. Vom birui! Nu ridicăm așa de sus peste stăgule din jurul nostru că nu poate fi înfrîngere! Într-o lume de gelatină, noi am coborît cu-o patimă de grant. Crezi Dufo! Eu cred — și-mi plec capul frînt pe pernă, în constința mîndră că sînt stăpînii unei lumi pe care vreau s-o pun la picioarele tale. Eu, Tavi. D-1431

II. Consiliul Dirigent Român [1918] Resortul de propagandă Bună dimineața Dufo, Sînt încă cu ochii plîni de somn. Adevărat sînt antipatie scriorile astea precise ca in... afaceri, lată deci răspunsuri. Azi nu-i Homorod... Dacă poți merge la Ocna înainte de miez de noapte cură... Eu voi trece după dejun pe la ora 5 sa te văd. Sărut mîntea. Tavi D-1430

III. Consiliul Dirigent Roman [1919] Resortul de propagandă Sibiu, 20 sept. noaptea N-am plecat azi seară la București, cum era vorba. O telegrama de la Palat ne amîna drumul pe luni seara. Norocul poate vrea să mă lîberese de astădată de-o sarcină grea. Cine știe? Să vedem... M-am întors de la sedință și era țîrziu, n-am mai avut cum să te vestesc... Acum sînt la colțul mesei unde-ai stat și tu, atunci în noaptea neuitată, îi-am cetit scrioarea pe care trebuia s-o cetesc în tren și stau de vorbă cu tine... Din rîndurile ei hotărîte, pline de lumină și de linște, din atenția ta delicată cu fotografiile, dintre care una care mi te-arată tristă e mai aproape de sufletul meu... din înșierarea o viață nouă care strîngî din fiecare cubint, sufletul meu prinde credința și speranța... Dufo, e în urma noastră atita patimă, sînt atîta nervi și sbucium că s-au ridicat muntii parăc din draoștea noastră... Aici s-a întrerupt scriul așezat, a întrat Geni; și eu continui astăzi scumpă Dufo, con-tinuu, fiindcă mi-e drag să știu că rîndurile se aștern pe hîrtie pentru tine. Eu mi-aduc aminte de paginile mele de demult, cu care soarta a fost așa de puțin binevoitoare. Cum stau aici la masă, așezat cu gîndul să fac „manifestul către ale-gători”, conștient alîncec de la sine pe hîrtia pentru tine... Nici nu s-ar putea altfel, Dufo, sînt așa de plin de tine în toată ființa mea, că în toate celelunde din creier mi te sînt multiplicată la infinit...

IV. Scumpă Dufo, Îți mulțumesc. Cuvinte luminoase în posomori-rea mea matinală. Le primesc și mă înfășor cu ele împrejurul frunții. În casă și în anticameră e luma aici, multă ca de obicei, și roașă și să-ți dăruiesc o iconă avansată din fîcîrea noastră de mîntea... Eu o văd această fîcîre cu linștea ei calmă, cu linștea simple și mari, cu multă lumină și multă dreptate. Să ne dăm mîna și cu ochii închiși să mergem înainte spre ea! Tavi te îmbrățișează [lateral:] Săracul șorice!... Codita lui nerboasă și ochii strălucitori ca două mărgele... Dufo, nu mai fi rea cu soarecii! D-1429

V. Ce frumoasă erați la 4 1/2 p. m. la 3 sept. La 3 1/2 — voi veni. D-1435

VI. Marti (mi se pare 3 febr.) [1920] Scumpă mea Dudică, Astăzi m-am întors de la Cluj — am găsit aici scrioarea ta de la Milano, dacă ai trimis-o luni, am primit-o cam țîrziu... După o căldorie lungă — am plecat vineri seara — după parădă, banchete, vorbe și nervi risipiți sînt iarăcă aici unde ai fost tu. Ti-am cetit și rețetele în-duci unde ești și te faci... Despre încurcătura ta cu banii rădăcii în tezaurul Karagheorghievilor să nu mai vorbim. Voi vedea, dacă se mai poate face ceva, dacă nu — Jugoslavia să-ți digereze sănădos, — imediat ce primesc scrioarea la îți voi expedia 4000 fr. prin bancă. De mine ce s-ți spun? Tu știi bine, sufletul meu nu e aranjat pentru distanțe. Singurătatea asta o suport foarte greu și penibil. Vineri se împlinește două săptămîni de cînd mi-ai plecat... Am rămas aici buimăcit și nu-mi găsesc locul. De ce s-ți mai spun viziumi, halucinații și întinsecimi cari ceretează bietul meu suflet și se grămădesc deasupra lui ca hăruzești pe un fier — așopt și primește atite să mă vestească unde ești și ce faci... Despre încurcătura ta cu banii rădăcii în tezaurul Karagheorghievilor să nu mai vorbim. Voi vedea, dacă se mai poate face ceva, dacă nu — Jugoslavia să-ți digereze sănădos, — imediat ce primesc scrioarea la îți voi expedia 4000 fr. prin bancă. D-1448

VIII. [versuri așezate scriorilor] [1920] A patra zi e astăzi, de cînd ti-ai oprit scriul. De cînd sînt simțitoric în casa mea pustie. De cînd viziumi nebune îmi nșîrîndă visul, iar împrejur tăcute stau lucrurile toate. Posomorit și rădăc se-nîntide-n umbră patul... București, duminică 29 febr.

Scumpă mea Dudică, Nici ieri, nici azi n-am primit nimic de la scrioarea cu crelonul nu mi-a mai venit veste, Sînt cam neliniștit. S-a sfîrșit și luna lui fe-bruarie, lună grea, lună penibilă. Totdeauna februarie mi-a fost dusman, a rămas și de astă zi, cînt în tradiție. Aștept cu nerăbdare să primesc acvînt, răspuns din care să văd ce-ai hotărît să faci. Eu aici îmi duc zilele copleșit de banal-itatea politica, de vreo 10 zile n-am tras la o parte și sînt spectator valurilor. Partidul nostru se fîrîmîțea. S-a evaporat definitiv țînta brumă de prestigiu, cu care am venit la București. Săptămîna asta tîntea Văda și atunci s-a nîlîmpet situația. La Sibiu n-am mai fost la congres. Știi de ce... S-a ales Bălan mitropolit. Față de candidații de acolo nu se putea altfel. Poate e mai bine așa, un om ambicios — sector, va călăra să miste... De altfel meseria de mitro-polt în Ardeal a pierdut din vechia importanță... Te ce mai faci, dragă Dudică? Cum sînt eu de sugestionat de vestile tale... La ultima scrio-are îmi scrii că nu ascuți statul meu de-a mai rămîne acolo și cum primești banii vii. Ei bine, cînd intru în casă mă tot aștept să fi sosit... Nopțile astea m-au fost pline de visiumi agitate... Seara cînd mă așez în pat reconștr-iesc clipe trînte în toate detaliile lor, cu ochii închiși le retrăiesc, cauză să te văd bine, tot mă împede... Cîteodată în singurătate sînt așa de intens durerea de-a nu te avea lîngă mine, că-mi țîntesc lacrimile din ochi... În mai multe rînduri am încercat să scriu ceva, sbuciumările mari însă nu coboară bucuros pe hîrtie — N-am făcut nimic. Inactiunea mă fine strîns... imediat ce rămîn singur, gîndul mă poartă departe și răscolește... Așa trăiesc sterp, un fel de prozator, o așteptare a viitorului pe care îl cred că nu va veni... Și zilele trec. Dufo, goale, trec una cite una... Și cu fiecare zi mă sînt mai sîrac parăc, mă bîdrin. Mă gîndeam deunăzi că în curînd voi fi de 39 de ani... Tata a murit la 55... va să zică... tupeu mai este... Din acest pufăr noi mă putem încă... Nu, nu mai avem dreptul... Dacă aș sta să-ți spun mai multe, ai vedea că sufletul mi-e cernit și te-ai înștrita... Scumpă nevastă, te te, conștr oprise-ți sănătatea... E singura consolație pe care-o găsesc în distan-ța asta blestemată, ideea că te întărești și-mi reții mai puternică... Eu te aștept... eu te doresc... eu te sărut... mult... mult... Tavi D-1445

Bursier al statului român

Multe și fructuoase au fost înainte de reînțregire legăturile culturale dintre românii de dincolo și de dincoace de Carpați. O seamă de tineri români transilvăneni și bănățeni s-au bucurat de largul concurs din partea țării mamă pentru a-și putea desăvîrși cultura în țările din apusul Europei. Haret, în special, i-a prețuit enorm de mult pe mulți dintre concidierii noștri, i-a folosit ca în-curajatori pentru munca culturală la șate, în calitate de conferențieri sau referenți la Casa Școlilor, George Cosbuc, M. Sadoveanu, St. O. Iosif, Al. Vlahuță au fost activități culturale, ur-mărind și îndrumînd activitatea cercurilor cul-turale și a bibliotecilor sătești. Pe unii i-a trimis să-și desăvîrșesc studiile în strălîmătate. Printre aceștia s-a numărat și „noctul pătimirii noastre”, Octavian Goga, care s-a bucurat mult de sprijinul neprecuțat al marelui Haret, ministrul care urma să fie trimis în judecată pentru instigare la răscoală ca unul ce încurajase activitatea extrascolară a învățătorilor. Lui Octavian Goga i-a acordat o bursă pentru Londra în 1910. Murîmînța ministrului școlilor o cunoaștem din cuprînsul unei minuscule scriori expediată din primele zile ale soșirii sale în orașul de pe Tamisa. Conținutul acesteia mar-chează nu numai un moment cultural din viața poetului, care vedea, în România de dincoace de Carpați, „țara nădejzilor noastre”, ci și re-țetele amicale ce se statorniciseră între literari români studioși și ministrul educației și învî-țămîntului, Lupa cuprînsul mulțumirii lui Goga materializat în citiva cuvînte atit de simțite, calde și pline de recunoștință:

„London, 5 octombrie 1910 Domnule ministru, Vă rog să primiți expresia profunde mele re-cunoștințe, pentru acordarea bursei, prin care mi-ai dat prilejul să mă apropoi de o lume nouă, ale cărei îndrumări și frumuseți îmi implu sufletul de o lumină neconșcută. După mîntoșia vieții încuste și serate din colțul meu din Ar-deal, aceste mînti ale civilizației mai stîntesc impresii fără număr și-mi dau dor de muncă. De acum nu găsesc îndeajuns cuvînte, ca să vă pot mulțumi pentru acest nou act de binefacere (s.n.) cu care sprijiniți năzuințele noastre literare. Primiți, vă rog, Domnule ministru, expresia desăvîrșite mele stime și a recunoștinței ce vă voi păstra todeauna. Octavian Goga”

Din cuprînsul acestei poetice scriori se de-duce indubitabil că Goga mai fusese sprijinit de Haret și în alte împrejurări, Bardul de la Râșinari referîndu-se în scrioarea bursă de re-cunoștință la acest „nou act de binefacere”, îsi lu amănuntul față de ajutorul ce i s-a dat, de a se adăpa din plin la izvorul culturii en-gleze. Scrioarea poetului din Râșinari, de la a cărei naștere se împlinește o sută de ani anul acesta, se înșcrie și ea pe linia recunoștinței conștrilor săi, care s-au bucurat de bunăvînta marelui ministru care a fost Haret. Dacă așeză ar fi trînt să vadă și el vîntul milenar al româ-nilor — împlinit — reînțregirea națională i-ar fi acordat cîntărețului, ale cărui oeminte odîntesc acum între brazii de la Ciucea, cea mai înaltă decorație și i-ar fi sărutat părintește strunele care nu dînt pe Luce Chioru, pe coșagi și pe piugări, pe dăseală care i-a învîțat, și să te porți la învățătorul.”

Poet al satului, Goga a exprimat tot ce a avut și are mai distins această așezare ome-nescă. Acum, la 100 de ani de la nașterea sa, ne aducem aminte de tot ce a cîntat el mai cu patos, și frumusețea patriei, dar și jalea din acea epocă a copilăriei și adolescenței sale. Este adevărat, Octavian Goga n-a înșevîntat satul în strale noi strălucitoare, ca și a explora o realitate așa cum era ea la ocaz dată pe care a cîntat-o, elegiac de cele mai multe ori, în nă-dejdea unor vremuri mai bune. Valentele opere sale izbucnesc însă vulcanic din acele modalități primare care dau matricei românești aura unor dulci speranțe — nădejdi care n-au întîrziat să se realizeze în marca unire din decembrie 1918. Limbajul lirismului său este atit omulii de rînd, dar e cîd ca roza de vînt și farmecă în numul prin aspectul său memotehnic, ci prin fiidul care se apropie de sufletul oamnenilor, prin acea sănătoasă limpezime de grai și duh românesc care a făcut din feciorul popii din Râșinari un oștas al biruinței românești. Eu, care i-am triat arhiva în 1948, gîndesc ce-a vrea să spună în ultimele versuri în timp ce moartea ei cînta vecernia în surdina la fereastră: „Nu cite-af fost îmi vin în mînte Ci cite-af fi putut să fie”.

Ioan N. Vlad Arhivele Statului București. Fond Haret, dos. 4/1909, f. 5.

O sută de primăveri

Ioan-Octavian i-a fost numele dat de moașă și nănaș cînd i-au confundat în apele renăș-cătoare ale hotuzului după două săptămîni. acei Ioan vîntoșul care sînt în frumă și în-tura de numelor noastre editoriale de lungul evului mediu. Bălașu prunc frumos cu ochi scîntetori ca pruncul mesianic din celebra lui poezie Clăcașii vă crește spre statura poe-tului de geniu prin anii durt ai școlii înștrî-natului Ardeal, asimilînd limbă și culturi și nefînd asimilat să propună un nou cîntec, o nouă cîntare a pătimirii noastre, sufletului românesc. Ca și Eminescu, Goga a ieșit bi-ruitor din cultura europeană, asimilîndu-o, de-venindu-i familiară, istoria, filosofia, religia în tradițiile lor cele mai bune, stăpînind citeva limbi de circulație universală și vieții dimensiunea culturii istorice, spiritualitatea poporului român la acea înaltă o obiectiv-ități celor atînti de raza genului. La douăzeci și patru de primăveri, tînarul de excepțională înzestrare va țipări volumul său de Poezii care înșeamă o dată în cul-tura românească, volum care a zguduit o na-țiune căreia i se restituia cu forță și blîndețe sufletul Transilvaniei care a reușit să-și păstreze integritatea morală și națională, în ciuda veacurilor de umilînți purtate cu mu-necinească răbdare și bărbăție cartea și per-sonalitatea omului Goga care vorbea liber, zgudind săli arhiplane a tînarului bărbat în jurul a 35 de ani este pentru totdeauna piatră de temelie în edificiul etern al Unirii tuturor românilor în hotarele lor fîrtești de la 1918. Dacă poetul de geniu, care a fost ca em maj țîrziu, a avut și slăbiciuni și erori vor fi puse pe seama slăbiciunilor sale omeșești dar în ceaș de sîrbătoare, acum la o sută de primăveri de la nașterea genialului poet de dimensiune națională Octavian Goga, se cu-vine să pomenim numele unei vieți jertfi-toare pînă la moartea timpurie cu profundă venerație și recunoștință, aducîndu-ne aminte iarăși și iarăși de maica Transilvanie, inima poporului român.

Cînd au nimerit

marin lupșanu

Cimpie

Cum vii spre oraș
îți zăresc la-nceput cumpăna fîntinilor
ca unei corăbii catargul
apoi
ciopoitna plopiilor alergînd de-a lungul
șoselei,

baloții de fin zidii în piramide egiptene
în incinta depozitului de furaje
cu sîrmă ghimpată împrejmuț
și, de bună seamă,
păienjenisul rețelei electrice
cu mari culburi de berze
imbobocite în creștetul stîlpilor de beton.

Dacă mă uit bine
văd gura spuzită a morilor de porumb,
pisica alunecînd la porumbii vecinului
și măreștile tatei cubărite la subțioara
teracotei.

Dar tu, ca un tren înțesat de țărani,
intri-n orașe împerturbabil
mingîind fruntea incinsă a furnalelor și
răcorînd-o,

alegîndu-te lumii în șuvițe subțiri
ca unei mirese părul în fața oglinzii;
dai o fugă prin librării
scuturîndu-ți poala de mirese
osemănămîtoare

cu trena lămoasă a unei cărți proaspăt
epuzate;
numai apoi te înlinzi pe taraba pieșelor
sub priurea blindă și generoasă a
voievozilor

coborînd de cu ziduri și sărutîndu-ți
mina albă, în căsmiriu pitit
proem soarele, iarna, în ochii țărănilor.

Oraș de cîmpie

Ce simți tu, orașule
cînd îți spulberă vîntul praful în ochi
ridicîndu-ți arișele în vînduh
ca pe zmelele unei copilării
și de ce îți pui salba de rufe multicolore
în fiecare simțată la gît
dacă teii se uită-nelung după liceene
dacă pruncii tui nu merg la grădiniță
fără sărutul matern de la semafor
și luna e o piscică tînd pe acoperșie
noaptea cînd femeile tinere se zbat
în brațele bărbatilor lor
ca firul de iarbă sub autostradă
și șoselele ies din tine spre mari depărtați
ca panglicile din jobenul circarului?

Ce simți tu, bătrîne
dimineața cînd laptele zgurînturos
e un limn renașcentist
și toate robinetele susură același cîntec,
la priză cînd taxurile picotesc
fruntea lîngă frunte
numai autobuzele pendulează domol
între centru și periferiile cu manufacturi
dar mai ales sere, orașule
cînd țărăni învață jocul de șah
în aerul fierbinte din fața blocurilor
în vreme ce soarele
la marginea cîmpului
își scoate ghimpii din palme?

Edecar

Odată cu toamna ai sosit în câmp
cînd septembrie e o pasăre cu aripa frîntă
cînd săcilele dezbracă fuste mari de giacă
iar frielele calorilor sint nițute în nuferi
semn că bărbății tineri urcă la oaste.

Ce straniu e acest colț de lume
fără tramvaie dar cu o cotigă la trei case
sub streșinile cărora pendulează peștii sărați,
cu străzi întrerupte de bariere alb-roșii,
cu bătrîne vinzînd cîreșe în fața căminului
cultural

cehilor rătăciți în drumul spre mare,
cu fete îmbrăcate încă în mine-jupe
dominînd după amiază
cînd garda te primește la televizor
dojîndu-te matern pentru fata de-a-seară
adusă pe furis

(Tot așa cum pui reșoul în priză)
și oferîndu-ți dulceață detrandafiri
și vin roșu într-un borcan de muștar.

În rest
veioza fără abajur a predecesorului tău,
jocul de ping-pong cu educatoarea obscură
întind grațios „Neckermann”-ul sub brat,
drumurile săptămînale cu vapoșul
după cărți și cafea
și, bineînțeles, milițianii conșvns că-l singurul
intellectual

al acestui colț de lume avînd ceva din
măreția
cărților citite noaptea
cînd ești tu, edecarul la cuvinte eterne.

Loz în plic

Pe străzile înguste ale orașului
noiembrie
scuipă ca un bolnav de silicoză.

Asa cum stau în mansardă
cu propriu-mi inimă-n mîini
de parc-aș citi o carte de invătătură
aștept
aproape de cerul cu stele mărunte
precum pietrișul din fața unei gări de

provincie
prin care trec trenuri cu cărbuni la vate
și urcă, tușînd zgomotos, trenuri cu porumb
aștept
aproape de țărăni care mîncîncă mici
la grătarul din colț,
întînd strîns coșterile între genunchi
aștept primăvara
ca un bătrîn neputincios moartea.

Țărani murind

(detaliu)
Lacrîma prăbușîndu-se-n țărîni
cu acel zgomot de monastire slîrîndu-și
ființa

care se aude cînd elefantul bătrîn
de bună voie pică-n prăpastie
și pulberea ce se ridică amenințător
peste lume

ca ciuperca unei bombe atomice.

Cei șapte orbi se întîlniseră într-un sat
pus pe un deal cu toate mările răs-
punînd în fața hain al Ovezoziei. Cum
seară un berbec, îl frîșeră într-o
șeză cu iar, îl mincără, amestecă cu salta
de pîșărie, băură o vadră de vin și-n zori
uștinei zile din apulie se asternură în
cîmp, pe drumul Brăilei, ca să fie în
ce o Dunăre în dimineața zilei de Măi. Două
veneu din Buzău, trei din Moldova și doi din
Dobrogea. Mistuiau drumul împreună de să-
mîntă tăcerii, pile de inițiat în eviscerarea
Timoului, abruoi, nepăsători, mirosînd la lesie
de etivă, bărbosii, gluiți, arși în sarea năduș-
țelor încărcate de insomnii, stezări ai eterni-
tății certificate nu ca odihna tuturor suferin-
țelor ci ca perpetuă nastere de întinerit clo-
cit. Ion Verde Coconu, șeful oței, care pier-
duse vederea la vîrsta de douăzeci de ani, și
cătărea acum un cal alb, anticînd puterea și
isvoitele drumului, îl ansajase pe Ticu Patru-
cățele din comuna Movila-miresei să-l poarte,
vreme de o săptămînă, la Brăila și dacă va fi
nevoie și la Galați, într-acolo unde îl chema
o nebunie de nedezleget. În orbi se împărește
numai timpul și în nici un fel spațiu, lumea
se întîmblă pentru ei exclusiv în funcție de
auz și miros, de aceea, luncînd prin ceaurul
cu iarba ondulată de-o pală de vînt, ei adul-
meau necăsiții momcele primăverii: sufletul
peinului amar și în frunzele umede de ploaie, tîm-
țura sălciilor fragede, aburul din izmă blindă,
de lăstăne, de mieera ursului, de lemn chine-
să de răchită albă.

— Patrucățele, întrebă Ion Verde Coconu,
mestecînd o suviță de pastramă, grîul cum
sarărită?

— Săltă bine, s-ascund porumbii în el.
— Iarba zizaniei a dat floare?
— Nu.
— Inseamnă că adierile alea străine, pe care
le simți cînd și cînd, sint de zambila turcească.
— Eu zicesam că le împărtășii matale. Cu ce
te unzi pe păr?
— Cu ulei de garoafe.
— I-auzi! Și nu te costă scump?

— Patrucățele, tu vrei să stii nestitutul și crezi
că să-l afli prin noi. Sint sămîmplăși la noi,
nor avem urechile infundate cu bani. Fulgeră?

— N-am văzut. M-a vopsit cu bieleală vîntul
asta căldut și umblam cu ochii închiși. Iar
dacă eu îi tin închiși, cine dracu din ceata asta
poate să mai vadă ceva?
— Cum cine? Caii. Bălanul meu a văzut și
mi-a dat semn la genunchi. Dumitru Bazon, hai
lîngă mine.

De la urmă se undui spre fruntea convoi-
ului, călare pe un ghidran roib, cu coama lăză,
împietită tot la două degete cu pînuse de po-
rumb, un orb pierdut într-un colțoz greu. Veni,
puse ghidranul cu botul în scara seii lui Ion
Verde Coconu și, prefăcîndu-se apatic, rămase
cu urechea la pîndă. După un timp, cînd s-au-
zeau doar contitele calilor infundîndu-se moale
în nisla ceaurului, Coconu ridică bicușca, im-
pletită din nutele de mîlajă și-l croi pe Bazon
în cap. Aia injură fără să se depărteze, iar Pa-
truățele, scuipînd într-o parte, întrebă, iu-
mătate scribit, jumătate mirat:

— Biv, matale nu ti-e frică de loc de ăstia?
Te porți cu ei de pară? Trez sluzi! Să nu te
domești într-o noapte c-un cutiț întîit în spi-
nă! Mie mi-ar fi frică.

— Patruățele, numai văzătorii sint închinăți
fricii. Numai voi îi ridicăți rugăciuni: tu, stă-
pîno, care stai în scaunul singurătății, puter-
nică și necîntită ca noaptea, femeie nerobită
și vesnică speranță a înmulțirii neamului om-
nesc, a cumînteliei sub bici, simbol al mor-
ții, rezină amestecată în inima celor patru no-
timpuri, multumile trec pe lîngă tine cu capul
plecat, strălucînd de bucurie cînd vreunul în-
drăznește să te cîtușască de cur, tu care ești
grozav și desăfărea noastră și n-ții cunoaș-
tem decît spinarea ta cea teribil de frumoasă,
soun-ne tu, nemuritoare domniță a lumii, cum
sint ochii tăi pe care nu ti-i întorci niciodată
asupra noastră? De ce te uiti mereu în altă
parte? Eu rîde, Patruățele, și în răspunde,

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfîi-n
foale degeaba, ăstia din ceata mea nici nu știu
măcar ce-i aia să vezi, să te umești de cu-
loarea lerbii sau de-un nuc cînd i se face frunza
rosie.

— Eu mă gîndeam la altă bucurie. Că într-o
zi comunistii or să vă stîrpească de pe fața pămîntului. Or să vă bașe la azil și aleluia!

— Parcă pe voi nu vă bașe la colhoz? scuipă
Coconu, lăburîat. Decit la azil, mai bine la
pîndă. Mă dau prîns de sperjur, Ion Verde
Coconu e om liber. Noi, orbi, sintem zămislîți
pe măsura nopții, puternici, adicălea.

— Băscăcărul e potlogar.
— Te bizui pe-o idee proastă. Hei, ce s-aude?

— Să fac țite vinete pe burță cit zece cățele,
dacă nu sinteți zurli!

— Noi plătim, noi comandăm.
— Brava mie, se chină Patruățele, am ajuns
să mă-njuț la toate haramurile și halmanalele.
— Mă, pe lume nu importă cine ești, bani să
ai. Tu ai? N-ai!

— N-am bani, da o bucurie tot am.
— Care? Că ești cu ochii țeteri? Te umfî

ANECDOTĂ ȘI POEZE

Poet de real talent și autentică simțire, spontan în reacții și sincer în simțire (poetică) Mircea Dinescu intră, acum un deceniu, în poezia românească...

O critică fierbinte de câștigatori și aprig născutoare a investit mult în poezia lui Mircea Dinescu, fie decretându-l lider al unei noi generații sau promovind, fie încercând să-l singularizeze prin comparații cu Rimbaud...

Democrația naturii (Editura Cartea Românească, în 1991) nu aduce modificări tematice ori stilistice poeziei lui Mircea Dinescu...

tomei degradării. La tot pasul versurile denunță un „tornator talentat”, descoperă „prețul” cu magnetofon sub sutana...

Putine poezii din Democrația naturii mai amintesc de excelența formală poetică din Proprietarul de poduri. Între acestea se găsește cît și viu-grosul poem, Evadatul, direct și aluziv, impecabil prozodic...

Altfel, un volum înzegal, expresie ostentativă a unui poet poeticul înzegal, sfîrșind-se cumplit să se autodepășească. „O bucată de piine căzută sub masă / se plîcsete-ntr-o zi și inventează soare și rîndăcel...”

„DEMOCRAȚIA NATURII”

Înci unul din poemete care compun ultima carte de versuri a lui Mircea Dinescu, „Democrația naturii”, nu poate fi citit într-o stare de calm sau de destindere...

Un mai e vorba de revoltă, de o revoltă „neproductivă și isterică”, de spirit justiciar, liber și intolerant, cum vrem să fie numim, acceptând adevărat, s-au resorțit, și-au avut vîrsta lor, parmecul, justificarea...

Ce a acordă originalitate deplină acestor versuri, pătrunse toate de ideea prețuiții omului la justa lui valoare, și poziția credibilă, de maxim firesc pe care o adoptă, din inteligență artistică și din naturalul instinct, autotur lor...

Un mai e vorba de revoltă, de o revoltă „neproductivă și isterică”, de spirit justiciar, liber și intolerant, cum vrem să fie numim, acceptând adevărat, s-au resorțit, și-au avut vîrsta lor, parmecul, justificarea...

Cu aceste gânduri, al căror traect soro adevăr Mircea Dinescu îl constituie cu dezarmantă sinceritate, nu se pot scrie manifeste în versuri, elidate pe orgolioasă luzione ca ele sînt menite a întoarce faza lucrurilor, cu aceste gânduri însă poezia asigură, recunoscutoare, sentimentul deplin al libertății individuale...

Multo din temele pe care le „atacă” astăzi lirica lui Mircea Dinescu pot fi regăsite la poezii generației lui, la poezii altor generații. Autorul Democrației naturii posedă, cu toate astea, darul extraordinar de a individualiza pînă la senzația proprietății recunosibile aceste teme, dar de a le trece din sfera mai larg socială în zona sa de intimitate profundă și de proprii obsesii.

Dan Cristea

Poezia lui Goga sau între „jale” și „nădejde”

Urmare din pag. 1

Formă flexionară, ci ideea printr-o sintagmă foarte apropiată. Invocă: „Ci jalea unei lumii, pînărite, / Să plîngă-n lacrimile mele” sau versurile: „Dar spunem cu toții nevestelor noastre / Să plîngă cu lacrimi de jale”...

Termenul recurent inițial își formează o adevărată constelație de echivalenți, uneori sinonimice, altele foarte înrudite cît și sens, jalea se traduce atunci cu amarul („tot amarul se revarsă pe stunele înfiorate”) sau cu neacuzul („Ni s-ar stînge-atunci neacuzul”, ea este provocată de durere („Si de durerea altor inimii / Invață și noi o simțiri”))...

amar și neacuz, pradă tuturor durerilor și patimilor, e capabil și de alte sentimente decît copleștoarea jale. Îi vedem și înflăcărat de nădejde, noțiune constituită al doilea nucleu al bipolarității...

Constelația semantică se populează cu termeni mai puțin sinonimici ca în cazul primului nucleu, dar oricum înrudite prin finalitate. Nădejdea în poezia lui Goga vrea să însemne realizarea idealului dezrobirii și al unirii cu tara, adică al unui vis, ce implică jertfa multor generații („Aveam un vis neîmpăcat / Copil al suferinții / De jalea lui ne-a răposat...”)

sentimente fundamentale și antitice cred că ne demonstrează o dată mai mult romantismul poetului (pentru amănunțim, în două dincolo provincin, capacitatea lui de a fi tribun și exponent liric, de a-și asuma starea de spirit a unui popor întreg, de a-l detecta acele puncte de foc, existind milenar, ne dovedeste forța lui de a revigora (experiența folclorului și a vechilor scrieri) a fost întru totul profitabilă termenii abstractizați ca jale, durere, patimă, nădejde, vis, dor, Avind la dispoziție un material poetic destul de uzat, pe care nu l-au putut prea mult înnoi contemporanii ca St. O. Iosif sau Panait Cerna, Octavian Goga a izbutit să se contureze ca cea a unui mare poet național...

gălinuța choropos „e ca o puică, / avînd peștele castanii pe spate și aripile, cenusii închise pe burta. / Goga, scrierile, a ține război, ca o cîteava pene albe pe delături, ca și o dîngă albă în lungul trupului, sub aripile Pliscuș și de cîrmiză la bază, gîmbul la virf; / e scurt și cam turtit lateral. Picioarele înălțate, cu solzi ca unși cu pucioasă și cu degete lungi, ovecă lafite. Sunt pășări drăguțe, putînd mota bine, după cum se confundă lesne. Trăiesc de obicei perechi-perechi singuratec, stăpînind mai voioase ele singure în împărțirea unui iaz (n.n. — rezervă). Cînd se încumetă să le facă vizită nepoftită bărbatul altel perechi, are loc o bătălie. Stăpînii iazului întîmpînînd minfos pe noul venit, se îndreaptă spre el cu capul plecat, cu aripile puțin răsfrînte. Dacă nepoftitul se face că nu-l vede, celălalt îi cheamă și soția în ajutor. Clocește și bărbatul și femeia, uneori de două ori pe vară...”

Angelo Pașca; „Titino”

CONFABULE Găinușa de baltă

— Dă-mi și mie seva. Da, da, nu știe ce este „seva”, așa cum nici un cerșetor nu știe ce va fi miluit. — Am știu seva. Adică găinușa de baltă nu numai că nu știe să cîtească, dar nici ce să cîtească. Totuși, atunci cînd trebuie să cîtească în fața tuturor, roază un prieten s-o ajute să memoreze dinainte textul și „sîcileste”. În sfîrșit, „ceea mai interesantă și caracteristică a acestei păsări urite este că femeia pare mai mascul decît masculul însuși care pare mai femelă...” De aceea și clocește împreună, într-un colț. Stau singuri-singure, fiecare în colțul lui, și împart iazul cu pisculul. — Am știu seva, auzi. — Și eu am știu, auzi. Nu putem încheia aceste rînduri ce ne reamintesc o pasăre aurea fără să ne arătăm uluiți de marelui ei curaj. Trece, pur și simplu, pe sub nasul vînturilor, asurzindu-l. Numai că acestuia nu-i place carnea găinușii de baltă. „E cam ațoasă și cu gust de mil”.

Julian Neacșu

Marius Petrescu

Publicat de noi în revista „Lucesfarul”, Marius Petrescu are sub tipar la Editura „Eminescu” volumul de debut, prin alte reviste nu a mai publicat, cum nu a mai publicat dealtfel nici în „Lucesfarul”, lucrul explicindu-se printr-un astut și asiduoși nechemabil, de peșteră...

Post-livresc, pentru care accosă la expresie e un ritual săvîrit în luna ascultații vocilor maestrilor de odinioară, recunoștin în poezie lui Marius Petrescu muzica sublimă a „Memorialelor” lui Vasile Părvan, voința de stil aristocratic a lui A. E. Baconsky, tonul voalat erudit de lamentale atînat al lui Paul Emanuël...

Neliniște existențiale, autentice, sint sacrificate și răsămurțate de unele fragmente de poem, revelatoare, prețioase, memorabile...

Poeme ca „Epitaf criptic”, „Ca în buda preta tirziu / decit o eternitate sterilită” Bino-nimes / cu condiția ca seara / să nu ajungă niemi în camera ta, / să te frămîni în somn / cu într-un strop de aer, / stîmînd lumina abia opacă”...

Încea / și să tresări — / cînd îți zărești amurat / micuțușor / ca și cum ar sfida legea / Ar mai fi muzica subțire a stercorului / răzbîntînd / ca printr-un timpian astral, / ori elixirul otrăvitor / al sorții (singele colpe pe care / nu l-ai iertat, sau / „Fiecare moare singur...”), perfect realizate stilistic ne incredintoză că poetul trebuie să persevereze în această mișcare așezată / crudității grațioasă-artificială, alind emetelul și limpitud, expresia curentă și metafora aproape impenetrabilă, luminîndu-se în sine...

Nu știu cum va fi primită cartea de debut a lui Marius Petrescu, nu știu cum va „evolua” și după ce va „evolua” dar cel mai bine „e” să-i stăre să facă o carieră literară (pentru asta trebuie să stai ore în sir în anticameră, cînd se schimbă conducerea vremei reviste literare, să dai telefoane de cîte două-trei ore cînd vezi că a apărut un text critic nefavorabil referitor la propriul creație, să scurbi în cerul și să-i rezzi imediat un interviu, cînd vezi ceun diriguitor al vieții literare întîlnindu-se cu un coleg, să-l apuci brusc de mînă (pe diriguitor), să-l tragi într-un colț și să-i faci propunere de publicare de poeme originale în „revista ta”, și cîte altele) / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te / de-uită / vîntul, vîntul / „Hello, Lady Watowska” / „Hello, Thomas-a-Becket, / nu țî-a-putut cunoscute / adevărul”, Ce frumos / începuse Istoria — expedițiile de vinătoare, / decapitări galante, / un pelerinaj o dată la un secol... / Aminteste-ți „misterous Lady”, / cînci veeuri apoi / seara era bolită adînc, / înfiorătoare / se prăbușea asupra orășului ca o arcadă de seram. / Tu erai deconsorțiată, Dumnezeu, în mijlocul / acestui purgatoriu (luminile / marilor bulevarde, panica și eztaul, / crematoriul metropolei...) / Prea tirziu pentru tine, de această dată, / prea tirziu / „Hello, Lady d’Ardeville” / „cu o cîndul tău” / In „rue Morgue”, încă de acum un secol, / a fost inaugurat muzeul morții. // Vîno, (mai fîi minte”, este expus / un singur corb, / în plîsc purtînd căpătina funeburului Poe, / cu o bucată de cascaval / în dîmblă. / Se ofer grațiu poezii / „Nici un dolar / cu mai mult în buzun / al meu gol” // „Hello, Lady Watowska” / „Iată / normîndul dinastice tale lubri / aședînt / de autostrăzi și pasarele gigantice — / vulturi de moarte al vieții... // „Marie Watowska”, / reclamele ard de vii deasupra noastră, lasă-te

atelier literar la posta redacției

CONST. RUPA: Da, se poate lua totul de la capăt, dar nu în acest mod. Formula pare să nu vi se potrivească. Încearcă ceva mai simplu, mai direct, o povestire oarecare, în genul „clasic”. Vom vedea apoi ce perspective sînt.

R. G. B.: E bine că v-ați făcut un rost și că v-ați găsit oarecum un echilibru; e rău, însă, că ascensiunea vă dă ameliile și vă face să pierdeți simțul măsurii, modestia și alte calități similare... E bine să vă preocupați sensurile cuvintelor (și, în general, problemele scrierii corecte — capitol la care, dealtfel, vă aflați încă în greea suferință); e rău, însă, că nu cercetați mai des și mai atent un bun dicționar înainte de a vă repezi să semnalati altora suabrele dv. descoperiri (lucru care poate căpăta uneori denumirea de ignoranță insistentă!). E bine că ați devenit dintr-un „cenaclu” (nu știu ce de bine va fi și pentru cenaclisti pe care-i cîrmuți!) și, e rău, însă, că, în loc să luptați pentru afirmarea lor, îi bifăți în scrierile insinuante, cu jocosități și veninul neputințosei învidii. Pe scurt, e cazul să învățați, în fine, să trăiți printre oameni (nu e ușor, dar e posibil); „răutatea” cu care vă lăudați nu e o soluție; e bine să știți că răutatea atrage răutatea (vezi, uneori, doar bineficioarea sancțiune) și vă veți trezi din nou în situația deplorabilă din care abia ați ieșit!... (E bine să învățați, între altele, și cite ceva despre împrejurările cînd vă puteți permite să tutuliți pe cineva, mai ales în cazul — cu adevărat straniu! — cînd respectivul are mania de a se adresa cu „dumneavoastră” tuturor corespondenților săi, fără excepție, fie că e vorba de niște frazezi liceeni, fie, cum vedeți, de semi-analfabete în-

tărîtați și grobieni...) Mai multă modestie, deci, cel puțin pînă ce vă veți termina intriziatul locu serial — după care, vă veți da seama, doctoratul și veți putea încăleca în „voie pe cai ce-i mari!...”. Deocamdată, proza e (ca și scrierile) jalnică, imprăștiată, rău scrisă, respirînd și ea ignoranță, morbilitate, prost gust (v-ați avertat și într-un domeniu — medicina — că arătați nu-i cunoașteți nici măcar terminologia specifică elementară...).

T. CUVIARI: Ceva mai bine, în „Poem simplu”, „Peisaj de iarnă”, „Dare de seamă”, „Dacă” („...dar n-are final”). Pe viitor, ficcare poem pe o singură față a hîrtiei (v-a înțelesem, parcă ceva și despre semnătură...).

S. TEAHA: Prozele sînt slăbute, dar în versuri se aud suferințele promițătoare, mai ales în „Buletin de stiri”, „Pildă” și „oarecum”, „Sonet III” (Sonetele sînt cam crispate, rigide, lipsite de fluiditate).

PETRU TOMESCU: Pagini inegale, cu compuneri convenționale, pedestre, neocînd adevăratele locuri comune, dar și cu câteva piese de calitate, de virtuozitate tehnică (și nu numai), ca, de pildă, „Prin cîmpul de război”, „Toamna”, „Toamna”, „Șchiopătează”, „Am un tînuț”.

GH. VOICA: Versificațiile relativ abile, metaforic unele interesante, dar totul rămîne sub semnul divagăției, a „dodilor”, refuzat de idee, lipsit de structură și mesaj. Ceva mai coerent, în „Ei, vremuri”.

J. M. VADISLAV: „Iluzia” e ceva mai bine acum, dar lucrurile se termină tot în vag, iar personajele rămîn, totuși oare-

cum fantomatice, abia schițate. „Petulia” e un lucru mai dens, mai susținut, o povestire fantastică interesantă, dar autorul trebuie să sugereze în final, cu oricîtă discreție, „cheia”. Redactarea, mai ales la prima, rămîne încă nesigură, uneori rudimentară.

I. IVESCU: Nu e rău, în general, dar unele pasaje insistă, îngroșă, lungesc prea mult lucrurile, iar finalul rămîne cumva sec, arid, expeditiv, nu preia toată tensiunea desfășurării, nici semnificațiile ei.

D. IONAND: Mai bine, de data asta, mai susținut, mai omogen, mai echilibrat. O vom preda secției de proză.

MANUSCRISE NEISCALITE: „Beție”, „Modest omagiu”, „Tandem”, etc.; „Eu și poezia mea”, „Mica legendă”, etc.; „Televiziune”, „Tresărîrea lui Elvis”; „Relieful”, „Percepții”, „Simbol”, „Filosofic”, etc.; „Noi eram niște străni”, „Mal blindă și mal caldă”, etc.; „Mina ta”, „Dar toamna”, „La serpi”, etc.; „Chirurgical cu miinile murdare de sînge”, etc.; „Hal mină tată calul sălbatic”, etc.; „Contemplare”, „Seminătoare”, „Singurătate”, „Realități”, „Cînd de toamnă”, „Incertitudine”, etc.; „Antiatică”, „Mina omului”, etc.; „Nostalgia galbenă”, etc.; „Sanctuar”, etc.; „Balanta”, „Pașii mei”, etc.; „Repetind principiul lui Arhimede”, etc.; „Imn pentru ce ar trebui să fie”, etc.; „Amintire”, „Sufletul meu”, etc.; „Preschimbară și calul tăii”, etc.

Gh. Baciu, Marian Enache, Chemaș, D. J. Silver Danubian, Cabaner: Sînt unele semne bune, merită să insisteți.

Geo Dumitrescu
N.R. Manuscrisele nu se înpolază.

Cheia

Am închis ochii insulei mele ca nimeni să nu mă vadă. Stau într-o cameră fără pereți. Privesc tablourile de pe perețele din dreapta din stînga din față. Privesc pe gaura cheii și pîndesc momentul în care nimeni nu va veni. Intorc cheia încet și mă mistui într-un colț unde este nimic.

IBOI RUZSO

Visuri neregăsite

Stăteam
Cu coatele rezemate-n pervazul unei
amintiri.
Genele mi se arcuiau în vînt-fulgi
negri pierduți de-o poșare-n zbor
Și ochii se umpluseră de fum.
Stăteam
Fericirea era de-acum un sunet
sport
Ca un pahar străveziu.
Sufletul tău, desigur,
Cum se sfîrșește un cîntec.
Dorm miinile se mai zbateau prin
noaptea
să prindă — sau poate, să deseneze
ceva. De sus cădea bruma.

DIANA BARBU

Adevăr

Toți zeii
născuți din lut

în lut

s-au întors,

se nasc zeci

se-normintoză

zei.

Uneori...

Uneori...
mă-ndrăgostesc de pîmînt
și îmi lipesc de răcoala lui
înima caldă
Uneori mă-ndrăgostesc de tine
și mă laud copacilor
că sînt sclav...

CORNEL ILIESCU

Cînd dau cărți cu împrumut

Uite, această înfrîngere
mă făcut să văd crăpăturile trotuarului;
deși multe muzici sînt voioase,
întregul văzduh se clatină
pătuns de alcool alb ca apa de izvor.
O izbindă însemnată
privirea ochilor albaștri
care rar se izbesc de mine,

Seara

Uite, acum văd strada
ca pe o mare uitare de sine:
peste margini de seară
orașul suflă greu
și tu
te crezi dintr-o dată dator
tăcerilor care coboară;
năucit rătăcești și ascuți
verbele nu vor să moară
iar oamenii aceștia grăbiți
dintr-o dată prea goi
dintr-o dată prea mulți
mori fluturi de noapte-și apar
luminosul umbre
oi vrea acum să sîruiți,
e loc destul în inima ta,
numai orașul e oboșit
ca după încă o zi grea.

LAURA DOBRE

Nu te-nspăimîntă

Parcă s-a furisat cineva
mă la inima mea
și-a aruncat o bombă
sînt singele c-a depășit viteză legală
pe marea artă
iar creierul primește semnale
din steua Sirius...
o, nu te-nspăimîntă de moarte
imi strigă mama —
ești abia macheta fiului
pe care îl voi naște cu adevărat.

DUMITRU ILINCA ISTRATE

Fidelitate

Cu greu se desface sărutul
din singele acum diluat al femeii,
se smulg de pe umerii pruncilor
îmbrățișările ca niște aripi uzate,
umbra se desprinde de pe perete
lăsînd locul curat
și în citeva lucruri mărunte
sufletul ca o cheie
ce răsucesce-napoi.
Chipul plecînd
juipue fața oglinzii.

GHEORGHE SMEOREANU

AURUL ARS AL CUVÎNTULUI

Cu ani în urmă, de străzile bucurestene, la cea mai ciudată ordine a nopții, puteai fi văzut un bărbat care tira după sine un zmeu urias, transformat în aripă (desen dăvînă de zburător), cînd vrea pală de vînt se isca din senin de-a lungul văilor de beton.

Bărbatul acela se numea Marius Vulpe și marea pinză purtată cu sine închibua în portret dedicat lui Hemingway (dulce perioadă cînd poetul de astăzi exersa la pensulă și dalta). Ultimul, acel portret intuia un autorportret viitor, într-abil se asemăna chipul de astăzi al poetului cu acea imagine veche (pe unde s-o fi aflînd tabloul ?). Trăsături puternice, definitive, trup lînist, în totul încheat parcă din biele de locomotivă străbătătoare de preerii, și, deasupra obrazului tinăr, flacăra scurtă, concentrată a părului alb, nu încurcîntă — culorare unică și pură amăluș — cîntec teribil de dulce și de ielcine stie căntul zbor de încercare la bordul primelor, primitivelor, eroice nave propulsate în vasitatea cerului de epoca atomică.

Despre profesunea de zburător (fermecată patina a tinereților sale) Marius Vulpe vorbește rar, despre intimările adiacente ei și mai puțin, despre ce a însemnat ea sufletului său, aproape deloc. E marea și bărbătească lui tăină, continuată și amplificată în timp și din care numai poezia are dreptul să se adape, să reclame, să conjuge și defășureze un caracter, un destin. Să dîm cuvîntul poeziei, ca sîntura carabilă, „ocolind”, să așezească „drumul”. „Statornic răsăcit am căutat / iar trupul s-a îndoit de lura incită / sub biciuirea nervoasă a picloarelor / pururi neastîmpărate-n lăcomie vie / după firele de nisip la prima pe de vînt / rate-n scîntieri de ispită / o, zeul viclean surăsură însumat / rece patina apelor / bătrătoare lichidă luminii / nu știam că alerg în zigzaguri / frînte arance pierdutul împus / drept leze acum / / trecătoare uitări îndelung repetate /

Omeniasca putere

Urmare din pag. 1

Romano-Americana”. Dar tot greu mi-a fost. Eram necăjit că nu mă puteam apropia de nici un comunist, nu-i puteam dibui, se fereau în urma celor întimplate. Sarcina mea și-a lui Osanu era clară: să facem organizație U.T.C. la Ploiești. Am venit din nou în București, unde l-am întîlnit pe Petre Parascchi, membru al C.C. al P.C.R., plîștoșean, muncitor la „Vulcan”. Tot atunci ajunsesem în București și Sandu Andrei de la Galați, el lucra la Wolf. Andrei a venit cu noi la Ploiești să ne ajute. Noi aveam deja niște legături, eram însă la nivelul discuțiilor individuale. Împreună am făcut o „trece în revistă” asupra oamenilor pe care-i aveam. Eram încă puțini, printre ei Petre Parascchi, Stefan Duceu, un laborant din Brăila. Eram încă nemulțumii, încă nu dădusem de organizația U.T.C. Dar într-o zi i-am anunțat că am găsit U.T.C.-ul din Prahova și că în prima jumătate trebuie să mergem la o sedință în strada Soarelui. Eram eu, erau Sandu Andrei, Duceu, Osanu, Petre Parascchi și de Teleajen. Eu m-am ridicat de pe scaun și am anunțat că noi sîntem comitetul județean Prahova al U.T.C. Ei s-au uitat umiliți în la alții. Da, ei erau, chiar și erau comiteți. Ne-am propus organizația unui cerc al tineretului. Cercul se numea „Stefan Georgeorghiu” și avea ședințe sîmbătă și duminică. Într-un an am reușit să creăm cele U.T.C. pe rafînării, cizmării, la Orion-masini, la Orion-Rafînării, la Niculescu-munca. Eram vreo 54 de tineri. În Prahova, în deplină ilegalitate, exista organizația U.T.C. Reușim și de data asta. La sora lui Nicolae Pîlă funcționa, ilegal, pe lângă cercul nostru cultural care dădea serbări, și un cerc de studii marxiste (str. Armaz 38). Pe atunci mă numeam Dimboveanu, acesta era numele sub care eram cunoscut în partid. În vara lui 1928 vine un tovarăș de la București care mă întrebă unde-i Gara de Nord. Eu i-am spus că este o gară în partea de sud a orașului. Asta a fost parola. L-am informat, chiar la sediul cercului de marxism de pe strada Armaz, despre activitatea de un an de zile a organizației U.T.C. din Prahova. Activistul de la București constată că nu toți membrii organizației U.T.C. au vîrstă utestică, că mulți au depășit această vîrstă. Propune să organizăm, cu oameni din organizația noastră, un nou comitet județean Prahova al P.C.R.

În luna august 1928 am fost luat în armată. În anul 1927 m-am ocupat cu crearea unui secției de tineret pe lângă sindicatele unitare. Asta ne era de folos, deoarece aveam o rază mai mare de acțiune, puteam lua legătura cu mulți mai mulți tineri pentru a-i atrage în U.T.C. și P.C.R. În 1929, în zilele de 5-6 aprilie, am participat la Timisoara la o conferință pe țară a secțiilor de tineret de pe lângă sindicatele unitare. Participanții la această conferință au fost arestați. Acuzarea ceruse condamnări pînă la 5 ani. Plecînd cu mult patos,

zzomotul orelor clipocind, singele meu / pasărea colibrii s-adăni retrăsă-n zborul curbat / prin tăceri nepătate / / neputințoasă-mi făptură-i sortită să-nsemne / ocolul cărții, urma pe cer străveziu / punctata sură de abur a deșetelor / desprînsă atunci / cînd oasele-nînd odihnitul lor plumb în pîmînt”.

Poetul, pretutînd încă de la primul său volum de un Al. Philippide, pentru austeritate, rigora, și concentrarea iminentă versului său, ne dezvăluie, dincolo de aceste aproximări, coordonate nuanțate, pe care am dori să le remarcăm și pune în patină măcar în trecut.

„...eram vitrină cu obrazul mor / căzută-n dreptul tău întimplător”. „Dar taințele firii scrișe în doi tăciuni / în care desluisem, fin, zimbețul securii”.

Interosindu-se mereu, în cele mai variu forme, cum pînă în destăinuire, ea sunt cine sunt, ce-i al meu / în suflet s-ascunde” voicîndu-mă, nu arareori, din probitate spirituală față de sine însuși („mă-mpiedică aurul ars al cuvîntului”), dar de atîtea ori învinzător (desi „Tot mă adăștoare / E pielea de pe timple”), limpezindu-și verbul poetic („uscînd mîșcîntul”, cum înțelesim și bine spune), Marius Vulpe aparține într-adevăr poeziei, pentru ca poezia să-i aparțină — autoritate expresivă de sine stătătoare.

Grigore Hagiu

Fantasticul

Urmare din pag. 1

tul că „agenții fantastici” puși în mișcare odată cu schimbarea identității erorilor (Dionis — Dan, Ruben) acum primesc noi investiții, conferindu-li-se dimensiuni gnoseologice, în ordine fantastică, de un universalism absolut șocant. Ceea ce anterior numeam, pe de o parte, motivația practică, iar pe de altă parte motivația teoretică a cuturării lui Dionis în „povestea” din vis se contopește, indestructibil, devenind resorț narativ unic. Complexul originii pe linie paternă a eroului, expresie a însuși instinctului vital, este asimilat de „lezea” metamorfozei, scoțîndu-i în valoare, acestea din urmă, rațiunea practică de a se manifesta; eci, arată Bubba, „poți să te pui în viața tuturor înșilor, care au priceput flinta ta și a tuturor a căror flintă vel prim-o tu”. „De aceea — mai observă atîștătorul învîtat — oamenii au o simțire întințată pentru păstrarea și mărirea neamului lor. Sunt tot ei, cei care renasc în strănepeși...”. La rîndul ei, obsesia chipului tașului din tablou cristalizează în leit-motivul filozofico-fantastic propus de raportul „omul cel vecinic” — omul trecător. Intruchindîndu-se în umbra celui de-al doilea, cel dinții e capabil a mijloci însului uman trîrcia în eternitate: „În fapt însă omul cel vecinic, din care răsar tot șirul de oameni trecători, îl are fiecare lângă sine, în fiecare moment îl vezi, deși nu-l poți prinde cu mina — este umbra ta. Pe o vreme vă puteți schimba firile — tu poți să dai umbrei tale toată firea ta, măcîtoare de azi, ea-ți dă firea ei cea vecinică”.

Dar intruchit obiectul analizei noastre nu-l reprezintă în primul rînd tema propriu-zis filozofică a navelui, ci mai ales modul de tratare, adică de transfigurare epic-fantastică a acestui tema, este bine să revinim la practica magico-astrologice ale maestrului Ruben. În esență, din acest punct — începutul celui de-a treia „povesti” în vis, cea cosmică, demnițică — sansa punerii în practică a proiectului gîndit de călugărul Dan este condiționată de reala inițiere în taina unui anume pact cu Ruben și, firuște, de respectarea întocmai a acestui pact. Spun deosebire de ceea ce se petrecea în momentul cînd studentul Dionis aluneca în transa onirică ce-i asigură pionajul pe verticală-timpul, făcîndu-l trăitor în epoca lui Alexandru cel Bun, de data aceasta actual inițierii săi, așa-zicînd, sub semnul unui război demers conceptualizat. Elementul halucinator este înlocuit de efortul instruirii lucide, efort a cărui finalitate constă în cunoașterea și împlinirea „formulei” („împlinind formule — zice Ruben — căci formulele sînt vechine ca cuvintele lui Dumnezeu, pe care el le-a roștit la fațerea lumii, formele pe care le ai toate scrise în cartea ce ți-am împrumutat”). Dacă în ceea ce privește conținutul „formulei” fantastic cabalistic-magic poartă pecetea unui pregnant ezotericism pitagoreic („Cartea” lui Zoroastru cu învățătura îngropată în miezul beneficii și tainic al numărului șaptes), cînd este vorba de condiția împlinirii acesteia „formule”, ne aflăm în plină realitate fantastică; o realitate evident fantastică, totodată. Arta prozatorului de a confrunta cele două trasee sublimindu-le într-unul singur, se core numai-deste subliniată: „Dar vei fi bîgat de samă o îmbrăcătoare cînd în mîna ceînd-o în gir rămîne neîntelesă... dar, ori de unde-i începe, răsînd tot la a șaptea filă, o limpezim dumezească și în fiecare zi. Aceasta e o taină pe care nici eu n-o pricep și zece că unud om încredințat despre filinta lui Dumnezeu nici nu-i poate veni în minte cugetul ascuns în această ciudată numărătoare. În zadar, ți-i întreba și umbra... ea nu știe nimic despre această taină. Se zice că diavolul, înainte de a cădea, i-ar fi plîșnit în minte această obscură idee și de atunci a căzut”.

Ajunși în acest moment al acțiunii navelui, ne gîndim că facem cunoștință, poate, cu cel dinții proces de contaminare revelatoare a temei faustice în literatura română. Tulburătoare este, însă, subtila ambiguitate a unghiului de percepție, căci e aproape imposibil a spune în ce măsură scriitorul are în vedere filonul strict identic al temei și în ce măsură se arată tentat de sugestivitatea ei epic-descriptivă și analitică de amplitudine fantastică. Oricum, pentru Eminescu e un prilej cum nu se poate mai nimerit de a plonja cu mare siguranță de sine într-un spațiu epic în care fantasticul de tip infernal revendică poziții atopăstăpîntoare. La drept vorbind, episodul despărțirii călugărului Dan (acum, intruchipare înocentă a spiritului faustic) de dascălul său, Ruben (acum, intruchipare disimulat malefică a lui Mefisto) constituie una din cele mai impunătoare mostre de proză fantastică „to-tală” din cite a dat literatura română. Ispita de a zăbovi în chip special asupra acestui episod este atît de puternică încît ne este imposibil a-i rezista.

PREZENTE SCRIITORICEȘTI

PLENARA CONSILIULUI UNIUNII SCRIITORILOR

În zilele de 19 și 20 martie 1981, la București, a avut loc plenara Consiliului Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, ale cărei lucrări s-au desfășurat în prezența tovarășilor Surzana Gădea, membru supliment al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., președinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a tovarășii Emilia Sonea, adjunct de șef de secție la Comitetul Central al P.C.R., a tovarășii Dumitru Neresiu, secretar al comitetului municipal de partid București.

Ordinea de zi a plenarei a fost următoarea: — Discutarea și aprobarea planului de activitate dedicate celei de a 60-a aniversări a Partidului Comunist Român; — Informare despre activitatea membrilor Conferinței naționale a scriitorilor din România; — Discutarea și aprobarea proiectului de Teză al Conferinței naționale a scriitorilor; — Discutarea și aprobarea propunerilor de modificări a statutului Uniunii Scriitorilor; — Ratificarea propunerilor Comitetului de validare de noi membri în Uniunea Scriitorilor și de titularizare a unor membri staglari; rezolvarea unor contestații; — Informare despre aprobarea de către Biroul Uniunii a Bugetului de venituri și cheltuieli al Uniunii Scriitorilor și al Fondului Literar al scriitorilor pe anul 1981; Informare trimestrială a Comitetului de cenzori a Uniunii Scriitorilor; — Informare asupra unor probleme de relații externe ale Uniunii Scriitorilor; — Diverse.

Pe marginea problemelor înscrise în ordinea de zi, la dezbateri, au luat cuvîntul scriitorii:

Simpozion omagial OCTAVIAN GOGA

● Uniunea Scriitorilor și Muzeul literaturii române organizează un simpozion omagial „Octavian Goga”, prilejuit de centenarul nașterii marelui poet. Simpozionul va fi deschis de George Macoveanu, președintele Uniunii Scriitorilor. Opera și personalitatea poetului vor fi omagiate de Valeriu Răpeanu, directorul Editurii „Eminescu”, acad. Serban Cioculescu, prof. dr. Dumitru Mîcu, Aurel Rău, redactor șef al revistei „Steaua”, și Petre Ghelmez, redactor șef al revistei „Tribuna României”. Va urma un recital de versuri din opera poetului.

Tessalonike

Continuare din pag. a 8-a

Și totuși, viața lui nu se află aici, viața lui începe la căderea amurgului: cei care peste zi au muncit, cei care după ora obișnuită a prînzului și-au făcut sîntea, ies în stradă și petrec la o partidă de table sau cărți, la o discuție cu prietenii, la un spectacol sau orîndea aurea, numai să fie sub cer: încep odată cu seara și o prelungește chiar cu nimic, dacă nu cu muzică pînă după miezul nopții.

Grecii au în ei vocația înțelegerii celuilalt: uneori își spun că fiecare din ei îl cunoaște pe aproapele său mai bine decît pe sine. Sînt atît de apropiați și deschiși încît la prima vedere al putea crede că sînt lipsiți de civilizație — dacă cea rece occidentală ar putea să-i fie măsură. Se întîmplă să intre în taxi și cel cu care călătorești să-i destăinuje „șoferului pe care atunci l-a înțîlnit și poate n-o să-l mai vadă niciodată” cele mai mari bucurii sau cele mai profunde dureri, iar acesta, la rîndul său, să se bucure sau să sufere ca și cum ar fi fost ale sale sau ale fratelui său.

Am înțîlnit într-o noapte pe o terasă undeva mai sus în apropierea farului din partea mai nouă dinspre aeroport a orașului — aveam în dreapta întreaga priveliște a Tessalonike-ului urcînd din mare spre stela. Am mîncat cu cițiva dintre acești „străini”, ca pe vremea copilăriei, din aceeași farfurie. Cîte nu mi-au fost date să văd și să aud! Pe scena undă a cîntat aproape fără întrerupere orchestra, au fost ironizati șiruri admirabili, în manifestările, în manile, în ticurile lor, aproape toate personalitățile cunoscute de la Presedinția Republicii, pînă la marșii scriitorii sau artiștii. Aceasta nu s-a împiedicat prin nimic pe interlocutorii mei să vorbească cu admirație, cu evlavie despre aceiași.

Să ieși de la „Iphigenia” de la „Elektra” sau „Medeea” și să te răcoresci plîmbîndu-te pe fîrm dincolo de miezul de noapte, cînd chipul mării are ceva din neadormirea constiinței... Sau să ieși o barcă și să te întorci împăcat după ce ai vizitat depășind orice val care mai era luminat de lumina pămîntului... Să te fi lăsat inundat de un timp numai de clarul de lună!

Pe unde o fi odîndînd sufletul Tessalonike? — Orașul care-i poartă numele se înalță senin sub pavăza înțeleptei Palas Athena și a frumoasei Afrodita. Poate numai Hermes să-i tulbure rareori echilibrul... Dar numai pentru moment.

DIN POEZIA GREACĂ

IANNIS KONDOS

• Născut în 1943. A studiat științele economice. A publicat volumele: *Perimetru* (1970), *Cronometrul* (1972, 1977, 1979), *Cele neașteptate* (1975, 1979) *Xerografi* (1977), *Mercurial* (1978), *Danger in the Street* (1978).

La lumina luminării

Noaptea a sosit așa pe neașteptate,
încit ochiul nostru
n-a fost în stare s-o observe...
Noaptea a intrat înăuntru-ne, stergind
cu mina tot ce ne aparține.
(Ați făia anj de căutări și de străduințe).
Și există alina lumină.
Nici o plingere. Nedumerire. da.
O nedumerire imensă pe care ne străduim
s-o ascundem în miștile noastre
— și nu putem vedea chipul tău —
Însă îl simțim. Se află în jurul nostru.
Feste tot. Zbuciumindu-se.

MARIA LAINA

• Născută în 1947. A studiat dreptul. A publicat volumele: *Maturizare* (1968), *Cele de dincolo* (1970), *Schimbare de peisaj* (1975).

Imagine

Un pătrat negru care se rostogolește
diabolic
curat
anarhic.
Deasupra lui trec lăzile ce nu rezistă.
O moarte nebulă se apleacă și le șterge cu
curge sălbatic, alb,
atenț.

Noaptea se teme
cu ochii liniștiți.
Dragostea se spală la finta cu sine
storcându-și părul în gura mea îmbătăită.

THANASIS NIARHOS

• Născut în 1945. A studiat științele politice și filologia. A publicat volumele: *Douăzeci și patru de cintețe de noapte* (1970), *Dragoste-agoste* (1979), *Neliniștea umană* (1973, eseuri), *Conversații* (1976, eseuri), precum și traduceri.

Gustul morții

Multă lume
de profesie aleasă — artele frumoase,
dineul frugal,
muzica — hei muzica — în exclusivitate
dar mie ceva mi-aducea aminte
— desigur, involuntar —
de locurile unei execuții
cu nenunțată condamnăți la moarte,
inviniți fiind
de „dezertare”.

IORGOS MARKOPOULOS

• Născut în 1951. A studiat ingineria. A publicat volumele: *Sinfonia a VII-a* (1968), *Opt și una de părți și hoția lumii* (1973), *Subterane* (1973), *Tristețea suburbiei* (1976), *Artificierii* (1979)

În ochii mei pînedește

În ochii mei pînedește un copil cu un trandafir
Și-un porc sau un lup gras și grosolan.

Fiecare suflet este o mare-n pustiu
împreună cu privirea copilului și cu
nepăsarea neînfricoșătoare a brutei.

Cuvintele sînt mișcări instinctive,
prudență a unei căprioare speriate.

În românești de Andreas Rados

*) buzuclia — instrument muzical popular
grecesc.

DIN LIRICA AMERICANĂ

ROBERT PINSKY

Poem despre oameni

Voioase, cu păr grizonat tuns scurt
Femeile prin băcării
În haine băiețești dichisite,
Cu mânuși noi ori cu pantofi flexibili

Cu miini curate, coapse încă atrăgătoare,
Cumpărînd înghețată, fleici, siloane,
Cantolupi proaspeli și sâpuri — sau tinerii
Acea maloc și cu chelie, în pantofi de lucru

Și-n pantaloni verzi, stomacul plin cu bere,
În mieu cuib cu meș porcin îndreptindu-se
Spre furgoneta, polițioși: pași
O clipă să te simți precum Iisus,

O boare difuză de tandrețe
Străbătînd spațiile întunecate
Prin care el sec își sapă vizuină
Sau se cubărește, ceva ce vibrează

Urmînd un răstimp tipurile
De oameni pe stradă
Dar cum ești și se molezește iubirea
Cînd ochii încrîncenați ai nu știu cui pătrund

În cîmpul tău vizual, căutătura cruntă a unui suflet
Unic, cu nevelnicia-i: prietenul meu
În odăia sa de profesor de școală
Divorțat, nebănuitele sale picturi

Agățate pretutîndeni, și pe care
Soția i le depozitează-n debara —
Nu că, afirmă el, ea nu ar fi avut
Dreptate; sau eu, crezîndu-n ne-nemeiată că

Radioul meu rock ar cînta o romanță
Plîngîndu-mi de milă: „Îngerii voiau ca el
să se stingă” —
Întreaga, năvalnică, hida căutătura a sinelui,
Sufletul țîșnind ca la ancestrale

Seminții de reptile prin privirea frontală
A unui prihor zbenguindu-se pe pajiste.
În filme, cînd susceptibilul oștar evreu
E gata să se ineece în tentativa

De a-l salva pe n-averșunatul antisemit,
Trăvînd înot rîu,
Grebă de tirul naștilor,
Groaznică porjune e doar o porjune de
aderă:

Urăște-i pe toți ai mei, pe mine însă
Iubește-mă pentru ceea ce sînt. Vremea
Se schimbă-n hău al nopții
Și vîntul viselor rostogolindu-se

Prin spațiile goale mîstînd de apă
Ale drumurilor, traseelor de golf, parcajelor
Zguduie ca o comote
Creștele picurînde ale copacilor,

Încearcă să desprindă un oșan aproape
Sau să frîngă o cracă atîrnînd în jos, dar noi
toți

Îl visăm, vîntul îmbeznat străbătînd
Spațiile necuprinse dintre noi.

Ceremonie

pentru orice început

Împotriva stării timpului și-nimplătoarelor
Harpii — stări de spirit, conjuncturi, legi
Ale biografiei, șanse, determinări fizice
Sufletul îmbrăcînd ține piept
Ahtiat să dobindească formă ca un
Pedant vestit, cel mai destoinic supus al
împăratului,
Ereditor arbitru al bunelor maniere.

Sufletul, viața sînt propriul său inamic.
Așa cum învătă copiii mici, ceea ce se petrece
Se împune, iar ceea ce ai fost se duce.
E deprind asta din comentariile
Molcome, sardonice asupra stării timpului,
cînd se

Ascut suprafețele dure ale luminii: adieri
Line, în direcții dure, ca lamele cuțitului.

Ce-și revarsă loviturile vii
Tepete întreaga casă în ruină,
Tepetul nud și inteligența
Brută și fevrică zăluză.
Astfel cînd te căsătorești sau construiești
Rogu-te nu fi infidel dominației
Sincere a stării timpului, care evoluează

Chiar și în păduri mici nici un
Suflet nu se află acolo, care sugerează
Întotdeauna acea splendoare rece
Dețapă, aspiră și necivilizată —
În reci dimineți senine cînd
Năvala soarelui și aerul reavă,
Frînzul și scoarța aspră respiră ceața.

În românești de Constantin Abăluță și Ștefan Stoeneșcu

REVISTA STRĂINĂ

• **PRINTRE** ultimele apariții girate de editura pentru traduceri din literatură străină de la Șanhai se numără „Bel Ami” de Maupassant și „Orgoliu și prejudecată” de Jane Austen. Această editură asigură an de an un larg evantai de titluri din literatura universală. Astfel, pînă acum au fost publicate opere complete sau opere alese ale unor autori ca Geoffrey Chaucer, Hans Christian Andersen, Guy de Maupassant și Anton Pavlovič Cehov. Urmează să apară în următoarele luni scrieri semnate de Tolstoi, Stendhal, Byron, Shelley, Dickens și Thomas Mann. În afara acestor opere clasice, editura publică și opere ale unor scriitori contemporani. Astfel, aici s-a tipărit „Adio arme” de Hemingway, piese de teatru de Arthur Miller, scrieri aparținînd unor scriitori japonezi, tuguși etc.

• **HEIDRUN HEGWALD**, tînar artist plastic din Republica Democrată Germană a primit Premiul

Max Linger pe anul 1980, distincție acordată de Academia de arte a R.D.G. Fondat de văduva lui Max Linger, premiul, care își propune să încurajeze tinere talente, pictori, desenatori, gravori sau alți specialiști în artele plastice, este atribuit la fiecare doi ani.

• **EDITURA** Table Ronde publică volumul „Le Roi René 1409-1480”. Este vorba de fiul lui Ludovic al II-lea, rege al Siciliei și duce de Anjou — René I-lea de Borja, duce de Lorena și Conte de Provence —, care a luptat alături de Ioana d'Arc, i-a ajutat pe cîmpul său, Carol al VII-lea rege al Franței, a susținut și încurajat pictura și poezia și s-a întrecut de problemele tehnice și ale științei timpului său. Rege al Siciliei, al Ierusalimului, al Aragonului și al Ungariei, „Bon Roi René” rămîne ca unul dintre fîuritorii Renașterii franceze.

ATUNCI, TOT INTR-UN AUGUST... (XXVI)

SPECTACOLUL LUMII văzut de Ioan Grigorescu

Ce lung e drumul pînă în Itaka...

Ile Zamfir (Corlătești): „Ne-am cocoșat pe acceptivități să vedem mai bine bătaia de deasupra Ploieștilor. Avioanele veneau din toate părțile, dar mal ales dinspre nord. Am crezut mai întîi că erau rusești, căci pe aripile și pe burta lor se vedea cite o stea mare în cinci colțuri. Numai că stielele erau albe, sau abastre, iar avioane din alea cu cite două crîme verticale la arpa din coadă nu mai văzusem niciodată. Și așa, din senin, un avion s-a năpustit spre noi, arzînd, scurînd pămîntul ca un pluj de foc, și risipindu-și fierăria prin oxoarele de porumb de la marginea satului. Am sărit de pe case și ne-am repezit spre locul unde se găbuse avionul, căci trăgeam nădejde să mai găsim pe careva din echipaj în viață. Erau patru, rânți, cu trupurile hăcuite ca de săbii, cu hainele fumezînde pe ele. Alți trei muriseră sub sfîrîmăturile avionului, iar doi ardeau în arșina curmîndă de flăcări. I-am luat pe cei patru și i-am dus la postul de jandarmi. „Vin americani? — I-am întrebă. Hitler Kaput? Bravo vouă! Hai să bem!” Unul dintre ei, mai ars ca ceilalți cerea morfina, dar de unde să-și dăm noi, din acele, din Corlătești, morfina? I-am dat tuică de corcoduși, și atîta a turnat în el că a început să cîntă: „Grozavii băieți. Cînd au venit nemții să-și ridice le-am zis „nix”, că sînt ai noștri. Și i-am dus la Ploiești cu targa, că nu se mai tîneau pe picioare.”

Tot Ilie Zamfir mi-a dat o filă de dimensiunile unui blocnot pe care erau tipărite în românește următoarele: „Către prietenu Națiunilor Unite: Purătorul acestui scrisor este în serviciul Aviației Militare Americane. Poartați (sic!) bine cu el, apară-l de cei ce îl doresc rău, dat de manșare și de baft, ajuta-l ca să se înalțeze la cel mai apropiat post unde se află trupe Americane și vei primi o recompensă.” Urmează tipărite cu majuscule, în română, expresiile: „Bună ziua, buna seara, aba, mană-care, paine, ajutor, nemții, iteni, inamic, amic, or prieten, vreau să merg la, cât kilometri pana la...”

Am în față o listă cu 110 nume, întocmită de Cabinetul Secretariatului de Stat al Aerului, și dată drept Anexa XII la „Darea de seamă asupra incursiunii aeriene executată de aviația americană asupra Ploieștilor în ziua de 1 August 1943” — prezentată de același Secretariat sub formă de Raport, maresalului Ion Antonescu, două zile după bombardament. Cele 110 nume aparțin prizonierilor capturați după „Operațiunea Tidalwave”, în covârșitoarea lor majoritate tineri, în așa fel încît, adunînd vîrstele și împărțînd totalul la 110, reiese o medie de 24 de ani și o lună. Cel mai tînar, sergentul Russel D. Huntley, originar din orașul Concordia, statul New Hampshire, avea 18 ani. Iar cel mai bătrîn — sergentul major Austin D. Chastain Jichita, Kansas, și Zeril J. Steem, mitralier, aveau cite 36 de ani. Fiecare, în cîna tineretii sale, un destin uman, un portret, o aventură demnă de o pagină de roman.

Prințul avion american care a căzut în acea „Duminică neagră” pentru Protesti a fost bombardierul „Eurocydon”, pilotat de Enoch Porter, din „Circuit ambulănt”. Numai trei mitralieri au scăpat cu viață din avionul incendiat: Jack J. Reed din El Paso, Texas; Herbert R. Wagner din Provo, Utah, și James N.R. West din Blumfield, statul Indiana. Aveau pe atînt 22-23 de ani. Astăzi, dacă mai trăiește, abia au trecut de 60 de ani. Restul echipajului a pierit odată cu tînarul locotenent Edward Dickson, copilul lui Porter, „mîncătorul de cărți” Dick, cel ce plecase de la Benghazi, lîudă cu el, pentru a o cîți în timpul zborului, o piesă de teatru: „Cum vă place”, de Shakespeare. Era tînarul găsit mort în livada de nuc de la marginea cartierului Motel, lîngă cartea pe care n-o mai citea decît vîntul, răsfoind-o încet, filă cu filă...

Cei trei camarazi ai lui scăpați cu viață au fost internați în lagărul de la Timișul de Jos, loc pentru care cuvîntul „lagăr” nu este tocmai potrivit. Întrucît prizonierii erau încarcîruiți într-o clădire albă, cu trei etaje, care poate fi văzută și azi, peste rîu, în dreapta soselei ce duce spre Brașov. Este drept, pe atunci, clădirea aceea era împrejmuțată cu sîrmă ghimpată...

Dar ce s-a întîmplat cu locotenentul John Dudley Palm, cel cu piciorul sfîrîmat, pe care l-a scăpat laolaltă cu echipajul lui, de răzbumarea nemților, pilotul-instructor român Justin Gheorghiu? Viața acestuia bărbat, tînar pe atunci, în vîrstă de 28 de ani, este ea însăși un pasionant roman (oare ce viață trăită din plin și, mai ales, cîreia moartea l-a dat de citeva ori tirociul, nu e un roman?).

SPORT Lenea

care nu rodește

Rîncărnîndu-se în lîntîuit din ametește și lesinuri de safire, luna martie și coroziază piscul străpuns c-o năia de mestecăc și una de alun spre dimbul lunii aprilie, pe care eu o vreau euforică, plină de pahare de chîlimbar și cu pridvoarele ondulînd sub aroma magnoliilor. Întru în aprilie cel moale și oacheș ca seara lîntîitului, strîvît de splendoarea barocă a ploilor mîrosînd ca iarbă, a chemărilor nelămurite pe care le înalță cimpla — strania, turburătoare arhitectură a sunetelor iscîndu-se din Dunăre! — și beat de vales soarelui pe care-o dezvoltă orașul București privit din tribunele stațiunii lui Republicii. Acum îmi place să port verveție în buzunare — să umblu pe tobe (toate răsună, bubule și gem, fîcîndu-n le e rusine abrazului) și să strig curcugiu, fără să posed abtural A.R.I.A. Nici-un cocos de munte în brazil fotbalului românesc, încît îl vine să te întreb: după Dobrin, Dinu, Lucescu, Dumitriu etc. nu mai scoate cloșca pu de aur sau îi mînică ulul pe soț? Războiul de secesiune dintre diviziunile A și B nu scoate la iveală decît cîncăc rămurii. Între cele două plutoane, usa se leagă-n țîmli, se întră și se lese fără permie de liberă trecere și fără opinteli, fîcîndu-țoi cet ce trec pragul dînt-o parte în alta sînt zămîșitii cu picioarele la fel de slăbanoage. În ultima săptămîna am gonit ca un călăret fără cap, dar cu fular de mătase la cîl, prin toate colturile cu aer fraged al Bucureștilor, căuțînd să află un leu de comandă, dar n-am dat decît peste iepuri școlizi, cu blana ciuruită nu cu alice de plumb ci cu boabe de mazăre sau peste niste lupi năclății de neputîntă, cu labele coapte de ghimpi și cozile îngroșate de ciulinii. Rapidul, cu o echipă

Tot în arhiva Ministerului Apărării Naționale am găsit fotocopia unei scrisori. Trimîtor: Dona D.G. Palm, din El Paso, Texas. Primitor: Lovot, John D. Palm, G. 5922, București. „...Mi s-a spus că spitalul din București este situat într-un loc frumos, ca și casa de odihnă de la Sinaia. Am primit Buletine de la Crucea Roșie, vorbind despre băieții noștri din diferitele lagăre de prizonieri, și este de mare ajutor pentru noi să mai știm cite ceva despre ei. Sper că infecția despre care vorbeai a trecut acum, și că în curînd te vei ridica, desi vei avea un picior nou, artificial. Am văzut fotografiile reprezentînd oameni cu un picior de lemn dansînd, și chiar am văzut citeva care puteau să meargă avînd ambele picioare puse; sîntem foarte recunoscători, gîndindu-ne că nu ai pierdut mai mult și că ai doctori pricepuți și o bună îngrijire. Ni s-a spus că doctorii români sînt renumiți pentru iscusința lor...”

Da... „Lumea-ntrăgă e un teatru / Și noi, toți, actori în ea...” Avea dreptate Old Will. Dar de mine tot mă obsedează cocorul cu aripa frîntă peste care stolul zboară tipînd...

În acea noapte, înainte de a mă culca — își amînteste Philip Ardery —, am luat o bucată de bandă adezivă și am fixat o pinză de bonfaier aproape de culoarea pielii. Știam că, dacă voi fi doborît, se putea să scap și fără să străbăt mîntul din partea de vest a exploziunilor petroliere, apoi să trec Dunărea în Iugoslavia. Într-aceasta ultima noapte dinaintea decolării B-24, la Tucson, în Arizona, învîntasem amele numele citorva dintre ei. Mă gîndeam că, avînd puțin noroc, puteam ajunge în Iugoslavia unde mi-aș fi alăturat forțele lui Tito, și așa sînt continuat să lupt împreună cu partizanii...

Se pare că două momente au marcat în mod deosebit amintirile participanților la „Operațiunea Tidalwave”, în afara confruntării propriuzise de deasupra Ploieștilor: Plecarea de la Benghazi, și întorcerea. Mai toți își amîntesc în amîntite ultima noapte dinaintea decolării, și lungile ceasuri ale întoarcerii chinute de întrebarea: cit de eficient a fost raidul lor și în ce măsură a meritat periculul? Unii își făceau planuri care demonstrează naivitatea de spirit și totală necunoaștere a realităților din România după război. Ei comentasem că, în cazul cînd ar fi fost doborîți destul dintre noi, tot ce aveam de făcut era să cerem alegeri generale, să înălțurăm vechiul guvern, să ne alegem pe noi în locul celorlalți, și să încheiem o pace rapidă cu aliații terminînd războiul în România”. O, sancta simplicitas!

Dar Ardery și al săi s-au putut întoarce la buză. După bombardarea Cîmpinei de către „Scorpionii cerului” el își conștină impresiile: „Cînd am părăsit orașul am trecut peste lanuri de cereale. Vîntul tînet călî de pale din fata noastră a alunecat spre spate, și au apărut doi mitralieri germani care trăgeau cu o mitralieră de 20 mm asupra noastră. Am apăsat pe butonul de comandă a focului de la distanță și urmăream cum mătur pămîntul cu proiectilele mele. Băieții din față trăgeau și el cu mitraliera moșie dar puteam să văd că focul lor batea peste țîntă. „Viraj bruscu cu partea din față, puțin în jos, Ed!” — am strigat. El și-a dat imediat seama ce am vrut. A apăsat pe mînuși și a manevrat puțin direcția în spate și în față, iar noi am văzut o ploșie de proiectile abîntîndu-se peste amplasamentul mitralierei inamice. Soldații nemți au încetat să tragă și au căzut lîngă mitraliera. Poate că muriseră, așa sper. Aceasta a fost cea mai apropiată scenă în care am putut vedea uciderea unor oameni... Am avut o senzație de multumire gîndînd că am nimicit cel puțin doi din viermii care murdăreau trupul Europei!”

Pe drumul de întoarcere schîtat de planul operațiunilor, prin urcarea Bărăganului în diagonală pînă la punctul de traversare a Dunării, bombardierele americane scăpate din acel „Morderkessel” — „ceanul morții” — întins de la Brazi pînă la Cîmpina, aveau de străbătut circa 180 de kilometri. O sută de mile deasupra pămîntului și sub un cer afiate sub aceeași „Incontestabilă” protecție a lui Herr Alfred Gerstenberg și a capacității sale de ripostă și de răfuță din aer.

În hambarul diviziei A, singura bălăie spectaculoasă și aceea pe care-o încercă ziaristii pămîntul de dincolo de Podul Grant, incapabilă să mă deschidă alte rîni decît în pucioasa pentru rîie.

În hambarul diviziei A, singura bălăie spectaculoasă și aceea pe care-o încercă ziaristii pămîntul de dincolo de Podul Grant, incapabilă să mă deschidă alte rîni decît în pucioasa pentru rîie.

Miercuri, pe „23 August”, cîrta în mine gîndul că echipa noastră reprezentativă a luat obiceiul ca atunci cînd o mînică spinareă să se scarpine cu cirpa de praț. Polonia, cu o formăție lipsită de pretenții, nu le-a pus cuțitul în coastele lor noștri, s-a mulțumit, fîcîndu-țoi venise la București, să zîngănească două table prin lărbă, și, cu toate acestea, tricolorul nu s-a dovedit în stare s-o supună la cazne, s-o întindă, să-i spargă lărcurile. Apărarea se scobește-n fluviul cîntecului de-îl ingina buna, iar înaintarea cămăi fulgi indigo în tricourile adversarilor. Marcel Răducanu, fotbalistul numărul unu al anului trecut, n-a arătat altceva în teren decît faptul c-a învățat să-și lege ștereturile pe pulpe, ca fetele din echipele de dansuri populare noi-țele opinculețuri stilizate. De rîsul lumii și-zi zinelu constrăvelor, cum ar spune un prieten, atacantul central Mircea Sandu.

Mi-e dor de zvonul că ne-am făcut cîini și roadem în colți lemnul scump de pe malul Tamisiei.

Fănuș Neagu

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef:
Nicolae Dan Frunteletă,
Mihai Ungheanu (redactor șef
adjunct), Teodor Balș (secretar
responsabil de redacție)

IL

REDACȚIA: București, Viața Științei Nr. 1, tel. 17 32 09
ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei Nr. 115, tel. 50 71 96
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 53 lei
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘTIINȚII”